

Nr. 8 (38)

august 2014

ISSN 1857-4424

Realități Culturale

REVISTĂ DE ETNOGRAFIE, FOLCLOR ȘI CULTURĂ CONTEMPORANĂ

**PROIECTUL EDUCAȚIA ARTISTICĂ ȘI CULTURALĂ
ÎN CONTEXTUL COOPERĂRII TRANSFRONTALIERE DURABILE**

Program Operațional Comun România-Ucraina-Republica Moldova (Colegiul de Muzică „Ștefan Neagă”, Chișinău)

**PROIECTUL UNITATE ÎN DIVERSITATE —
SCHIMBURI DE ARTĂ ȘI MEȘTEȘUGURI TRADIȚIONALE PENTRU TINERET**
Program Operațional Comun România-Ucraina-Republica Moldova (Secția Cultură Hâncești)

**PROIECTUL EDUCAȚIA ARTISTICĂ ȘI CULTURALĂ
ÎN CONTEXTUL CÔOPERĂRII TRANSFRONTALIERE DURABILE**

Program Operațional Comun România-Ucraina-Republica Moldova (Colegiul de Muzică „Ștefan Neaga”, Chișinău)

PAVEL POPA

Floarea de mac — iubire pasională 1
Calendar cronologic 5

PAUL DĂNILĂ Unitate în diversitate —

schimburi de artă și meșteșuguri tradiționale pentru tineret 9

MARIANA COCIERU Școala de vară „Tinerii creativi schimbă lumea” 11

MARIA ROMANCIUC Ziua teatrului la Ștefan Vodă 12

VICTORIA MAROLA Festival folcloric în satul Tătărești, Strășeni 13

VALENTINA NAȘCO Rolul bibliotecii în comunitate 14

MARIA COROTAȘ

„Petre Teodorovici a rămas în inimile celor dorinici de sublim” 15

ALIONA LEȘANU Ansamblul **Struguraș** în ospete la greci 16

ION DOMENCO Vrajită de muzică, casa ei 17

ION DORU Sub semnul anului Dumitru Matcovschi 18

MARIA BORTĂ Satul Costești și-a sărbătorit hramul 19

RITA MELNIC, LUDMILA GLIJINSCHII În sânul familiei se naște pacea 19

LIDIA GONTEA Biblioteca și comunitatea 20

SILVIA PRODAN Folclorul renaște la Crișcăuți 21

ȘTEFAN SOFRONOVICI O harnică albinuță în grădina folclorului 22

LIUBA PAMPARĂU Biblioteca pentru copii în viața comunității 23

CAROLINA DAȘCHEVICI Cine sunt eu? 24

PROIECTUL „REALITĂȚI CULTURALE“ nr. 8 (38) august 2014

Adresa: mun. Chișinău, str. București,
68, of. 313, 314

Tel.: (+373 22) 20-25-53

Mob.: (069) 39 24 98 (P. Popa)

Fax: (+373 22) 20-25-55

E-mail: popapavel55@gmail.com
notografprim@gmail.com

COLEGIUL DE REDACȚIE

Pavel Popa,
redactor-șef

dr. Varvara Buzilă,
Muzeul Național
de Etnografie și
Istorie Naturală

dr. hab. Victor Ghilaș,
AȘM

Claudia Șerșun,
Ministerul Culturii

Mariana Cocieru, AȘM

Veta Ghimpu-Munteanu,
Teleradio-Moldova

Veronica Caraulan,
Direcția Culturală mun. Bălți

Gheorghe Nicolaescu,
Cabinetul metodic
al Ministerului Culturii

Tudor Grigoriță,
Secția Cultură Ialoveni

Cristian Șarban,
design, tehnoredactare

*Editura „Notograf Prim” s.r.l. /
Tipografia F.E.P. Grafema Libris s.r.l.*

Floarea de mac — iubire pasională

Luna august poartă numele în onoarea împăratului roman Augustus Caesar (Augustus mensis) în anul 8 î.Chr., devenind a opta lună a anului în jurul anului 700 î. Chr.

Simbolurile linii sunt: *arborii* - plopul, cedrul și bradul; *pietrele* - peridotul, sardonixul și safirul; *flori-le* - gladiola și macul.

Macul a fost cunoscut aproximativ cu peste 3000 de ani în urmă.

Floarea de Mac este des întâlnită în câmpiile și grădinile noastre cu o semnificație diversă și interesantă. Macul este o „plantă anuală, din familia papaveraceelor, cu florile mari albe, roz, roșii sau violete, din ale cărei fructe (capsule) se extrage opiu (Papaver somniferum). Semințele ei, uleioase, sunt folosite în alimentație” [1. p. 515].

Această planta perenă atinge o înălțime de 100-150 cm, tulpi-

na subțire, netedă și ramificată cu frunze verzi, cu margini neregulate. Fructul macului - o capsulă cu semințe negre de mici dimensiuni. Semințele sunt adesea folosite de gospodine ca umplutură pentru prăjituri, cozonac, covrigi, pâine etc. Este întâlnită în culturile de cereale, câmpii, fânețe, pârlouage, pe marginile drumurilor, nu este pretențioasă, dar foarte valoroasă.

În limba greacă veche macul era numit „rhoeas” și semnifica „roșu”, în latină, conform sucului lăptos din opiumul macului îi zicea „papaver”, adică „mamelon”.

Macul are o istorie foarte veche, a fost descoperit în mormintele egiptene vechi de peste 3000 de ani în urmă, ceea ce demonstrează că era folosită cu anumite scopuri ritualice funerare. Deasemenea, datorită opiumului conținut, această floare

era întrebuințată ca leac în vindecarea copiilor care plângeau întruna, iar semințele ca un ameliorator al sănătății și vehemenței.

Medicul, farmacologul și botanistul grec Dioscoride (Pedanius Dioscorides, n. cca 40 la Anazarbus, Cicilia, Asia Mică, d. cca 90), care a trăit la Roma în timpul împăratului Nero în primul secol după Hristos a realizat cea dintâi descriere a florei de mac. În Grecia antică, floarea simboliza o parte a feței monedelor, o amuletă a dragostei și era asociată cu bogăția și fertilitatea.

Descoperirile arheologice au demonstrat că încă din cele mai vechi timpuri macul a fost cunoscut și utilizat aproximativ de peste 7000 de ani, datorita virtuților terapeutice remarcabile ale opiumului lui.

În mitologia romană Demetra poartă numele de Ceres. În acele vremuri macul a fost consacrat lui Ceres, care era întruchipată cu un mac în mână în statuile închinat cultului ei. Macul reprezenta un atribut permanent al Iunonei, zeiței fertilității, agriculturii, roadei dar și a căsătoriei.

Vestitul folclorist român Ivan Evseev a constatat în „Dicționarul de Simboluri și Arhetipuri Culturale” că: „În legendele unor popoare europene macul răsare fie din sângele unor eroi, fie al unor balauri (la englezi, din sângele dragonului ucis de Sf. Margareta). La slavii de est este un simbol al frumuseții; fetele și femeile frumoase sunt comparate cu floarea de mac. Semințele de mac sunt prezente în unele culte de pomenirea morților

sau în actele magice de stimulare a ploii. Legătura macului cu zeul cerului, după unii cercetători, își găsește reflectarea și în denumirea acestei plante în aria mediteraneană și balcanică: rom. *Păpărună*, lat. *papaver*, bg. *paparuga*, alb. *pararune* etc. ar putea fi înrudite cu jocul *paparudei* și cununele slave al zeului cerului *Perun* (Mify, II, 90)” [2. p. 98]

Cu scopul de a o ajuta pe Ceres (zeița recoltelor), care era epuizată după ce-și căutase fiica răătăcită, motiv pentru care nu mai avea putere să dea rod lanurilor de grâu. Atunci, Somnus (zeul somnului) a creat macul, acesta ajutând-o să se odihnească ca să-și refacă puterile și după ce și-a revenit, grâul a început să crească din nou. Cei doi frați Hypnos și Thanatos (somnul și moartea) erau reprezentați purtând pe cap cununi din flori de mac sau având în mâini flori de mac.

În crezul popular se menționează că prezența macilor în lanul de grâu contribuie esențial la creșterea cantitativă și calitativă a recoltei – moment decisiv în asigurarea traiului oamenilor cu pâine. Tot romanii foloseau macul ca plantă funerară și credeau că vindecă rănilor sufletului îndurerat din dragoste, utilizau planta magic în descântece și vrăji.

Bazându-ne pe tradiția medievală creștină, aflăm că originea macului se trage din sângele unor sfinți martiri. Cu toate acestea, există mai multe legende despre originalitatea macului. Una dintre acestea motivează că macul a fost creat de Demetra (în mitologia greacă - zeița agriculturii și a roadelor pământului), pentru a putea dormi, după ce fiica sa, Persefona, a fost răpită de Hades și dusă în Infern.

O altă legendă povestește că o vrăjitoare rea transformase o femeie într-o floare de mac, pentru faptul că ea părăsise, într-o noapte, câm-

pul de maci ca să-și vadă familia, ea i-a povestit soțului că vraja nu va mai avea putere dacă el a doua zi de dimineață va culege de pe câmp floarea în care era preschimbată dânsa. Dimineața, barbatul și-a recunoscut soția în mulțimea de flori pentru că macul-soție nu era udată de roua zorilor, că ea și-a petrecut noaptea alături de soț. El a cules floarea, așa descântul vrăjitoarei a fost destrămat, iar cei doi au trăit fericiți în veci.

Folcloristul român Ion Ghinoiu constată că macul este o „plantă sacră care înfrumusețează, împreună cu bujorul, peisajul edenic al Lumii de dincolo” [3. p. 177].

Legenda populară românească spune că demult, o mamă văduvă și sărmană avea un fecior bun, cuminț și ascultător. Neavând ce să-i dea de mâncare, a scos un ștergar de la maică-sa dat ei de zestre și oferindu-i îl trimise în alt sat, la un neam, ca să-i dea pe el un căuș de mălai și un boț de brânză. Văzând că feciorul nu se mai întoarce, mama porni să afle de urma lui, „o luă la fugă peste câmpul plin de mărăcini și unde pune piciorul, tot în mărăcini se înfunda și-l scotea plin de sânge și la tot pasul picura sângele din tălpile-i împunse de spini și unde cădea picătura de sânge, răsărea o floare mare și roșie, până ce se umplu câmpia toată de asemenea flori” [4. p. 187]. În popor se zice că acest caz demonstrează originea adevărată a macilor.

Și astăzi românii bănațeni folosesc semințele de mac la înmormântare, „puneau semințe de mac în sicriu pentru a fi numărate de mort ca să-i treacă timpul și să uite de cei de care s-a despărțit. <...> presăra peste anumiți colaci de pomenire a morților, era folosită în practice magice de aflare a ursitului și a numărului de copii în căsnicie. În Mehedinți, peste ultimile spice de grâu, lăsate intenționat nesecerate și legate cu fir roșu, numite Barba lui

Dumnezeu, se puneau flori de mac. [3. p.177].

Floarea este întâlnită de culoarea roșu-sângerieu, albă, roză, galbenă, portocalie, albastră etc.

Culoarea pronunțată a macului privită în contextual a tot ce ne înconjoară promovează atenție, atracție, parfum.

Romanii credeau că macul roșu-sângerieu avea putere vindecătoare. Roșu e culoarea pasiunii, a energiei vitale, a sângelui care circulă prin vene, susținând esența omului, emanând vitalitate și energie, semnificând iubirea, dragostea, setea de viață, pasiune adevărată – de aceea când exprimi pasiunea sau dragostea pentru o persoană este bine să dăruiești flori de culoare roșie, care promovează frumusețea, plăcerea, dar și o forță atrăgătoare vizuală și psihologică și scoate în evidență sensibilități puternice a persoanei admiratoare, captează repede atenția simbolizând încrederea în sine, entuziasmul, pasiunea, speranța, căldura, puterea, iar în cazuri dificile: conflictul, agresiunea, nervozitatea.

Culoarea roșie ca sângele a macului este considerată simbol al somnului pentru că din floarea respectivă se extrage opium. Se crede că macii roșii s-au născut din sângele vărsat de eroi în războaie. O legendă spune că, în timpul războaielor lui Napoleon s-au observat flori roșii ca sângele, misterioase care înfloreau lângă mormintele soldaților.

Macul roșu este considerat floarea națională a Poloniei pentru că este simbolul jertfei, fiindcă au fost udați de sângele soldaților polonezi, ca adevărul, dreptatea, demnitatea și frumusețea să dureze, pentru că macul are puterea iubirii și se naște și trăiește în holdele de grâu, iar bobul de grâu, care poartă chipul Mântuitorului, este prin sine însuși simbolul jertfei roditoare. Cele 4 petale ale macului, situate în cruce, învăluindu-se delicat una pe cealaltă

tă, așa cum brațele Crucii învâluie în delicată iubire viața nesfârșită pe care au născut-o prin jertfă.

Cea mai veche floare de mac roșu a fost culeasă în 1916 în timpul unei lupte sângeroase din Arras, Franța. Tânărul de 17 ani care a cules-o, a trimis floarea acasă lipită de o hârtie cu un bilet pe care scria: „Amintire din tranșeele de lângă Arras, mai 1916”. Acea floare poate fi vazută în muzeul Legiunii Britanice Regale...

Macul roz promovează tandrețe, apreciere, sentimente frumoase de prietenie, de dragoste, de lume, reprezintă culoarea sexualității, copilăriei și tinereții, a dragostei în tăcere, calmează și îmbunătățește sentimentele de iubire necondiționată, cimentează energia proprie, încrederea, toleranța, iertarea, calmează agresivitatea, inspiră blândețe, dulceață, prospețime, pozitivitate, prietenie.

Macul galben semnifică bogăție, succes, exprima fericirea, măreția, bucuria de a trăi fiind îndrăgostit. Mai des oamenii asociază și interpretează această culoare drept cea a geloziei, a dorinței de a fi cea mai importantă persoană din viața celei perechi. Floarea galbenă a macului are o semnificație duală: 1. inspiră curaj, putere, încredere, inteligență, mândrie, libertate, abundență, noroc; 2. Inspiră grija, gelozia, tristețea, invidie, respingerea.

Macul portocaliu simbolizează entuziasm, echilibrul spiritului și al simțurilor, frumusețea și căldura sentimentelor, optimismul, vigoarea, veselia... Fiind la jumătatea dimensiunii dintre galben și roșu, portocaliul este cea mai actinică dintre culori - revelația iubirii divine, sau emblema desfrâului pentru că există cazuri când portocaliul devine culoarea simbolică a necredinței și a luxului - drept rezultat al realizării echilibrului dintre spiritual și simț, echilibru care conform tradițiilor

izvorâte din cultul Pământului-Mamă, care aduce revelația și sublimarea. Dionisos purta veșminte de culoare portocalie - culoare antioboseală, care stimulează sistemul respirator și sexual.

Macul albastru semnifică puritatea sentimentelor, dragostea tandră, iubirea platonice, liniștea sufletească; albastrul mai este simbolul încrederii, departării și al tristeții; **albastru intens** - liniște; albastru în asociere cu alb și violet - dragălașenie. Culoarea albastră este considerată cea mai profundă, mai imaterială și transparentă dintre culori prin semnificațiile pure ale aerului, apei, cristalului sau al diamantului. Albastrul este cea mai rece dintre culori și, în valoarea sa absolută, cea mai pură, **albastrul deschis** este calea reveriei, iar când se întunecă devine o cale a visului. Macul albastru prin culoarea sa te calmează, liniștește, îți oferă posibilitatea de ați exprima cele mai autentice sentimente persoanei căreia îi dăruiești o floare de mac albastru. Este considerată culoarea Sfintei Fecioare care simbolizează detașarea de valorile lumii de pe pământ și înălțarea sufletului către Dumnezeu. Florile de mac albastru se oferă cu intenția de speranță, inspirație, entuziasm, fidelitate, tandrețe, apreciere sinceră, dar și cu marcarea unei distanțări temporale sau fizice.

Macul alb simbolizează culoarea Sfintei Fecioare, spiritualitate și bucurie, candoare și inocență, nevinovăție, puritate, sinceritate, dragoste platonice, dar și admirație, eleganță, rafinament, optimism și speranță, grație, modestie, este culoarea gândirii și a conștiinței superioare. Oferind cuiva o floare de mac alb ar însemna recunoștință, respect, afecțiune, iubire platonice, amicie, încredere. Una din multele legende despre această floare firavă spune că, în timpurile de odinioară, macul nu avea culoarea roșie, ci albă

și era foarte somnoros. Atunci când Iisus a fost răstignit pe cruce, toate florile de pe câmp plângeau, plângea și macul alb. Dar istovit de atâta frământare și lacrimi, a adormit și s-a trezit peste trei zile în strigătele de pretutindeni: „Hristos a înviat!” De rușine că n-a fost martor la răstignirea, îngroparea și învierea lui Iisus, sângele i-a năvălit obraji și se înroși la față transformându-se din macul de culoare albă în macul de culoare roșie.

Macul mov (violet) este floarea profunzimii sentimentelor și a curtuaziei, blândeței, prieteniei, floarea sentimentelor profunde, a iubirii mature, cumpătată, simbolul păcii și al blândeții, iar asociat cu roșu, el reprezintă amintirile.

„În simbolismul eleusin, macul oferit zeiței Demeter desemnează pământul dar reprezintă, de asemenea, puterea somnului și a uitării care îi cuprinde pe oameni după moarte și înainte de reînviere (MAGE, 136), întradevăr, pământul este locul unde se înfăptuiesc mutațiile: naștere, moarte și uitare, renaștere. Putem astfel pricepe de ce macul este atribuit Demetrei: cu care, în mod simbolic, acesta se și identifică” [5].

Macul promovează un simbolism dual însemnând somn și aducere-aminte, ambele interpretări putând reprezenta moartea, pentru că această sacra plantă produce opiul narcotic.

Dintotdeauna macul a simbolizat frumusețea și gingășia persoanei care primește floarea. Macul este floarea iubirii pasionale, asociată cu ardoarea și nerăbdarea.

În Ucraina macul simbolizează frumusețea și tinerețea. Această floare a servit parolă — simbol al protestului contra autocrației. La nunțile ucrainenilor, vorniceii obligator purtau la cheutoare un mac roșu, iar druștele se împodobeau cu maci și romanițe.

„În Rusia, se spune despre o tânără că este frumoasă ca o floare de mac: tot aici, a rămâne în mac înseamnă a rămâne fată bătrână” [5].

În cazuri mai puțin fericite, această floare simboliza regretul dar și speranța că durerea va fi depășită. Credința creștină a considerat macul simbol al odihnei sufletelor celor adormiți întru Domnul. La mormintele eroilor necunoscuți și astăzi se depun în semn de comemorare flori de mac.

În Grecia antică, pentru Hypnos și Morpheus, zeii somnului și ai visurilor macul era socotit plantă sacră. Pentru mama zeițelor lunare, macul era considerat drept emblema simbolizând atât fertilitatea, cât și uitarea - atribut al lui Demeter și Persephone reprezentând moartea anuală a naturii. Hypnos and Thanatos (Somnul și Moartea) au fost reprezentați cu coroane de mac sau ținând în mâini flori de mac. Evident, grecii erau conștienți că un somn foarte profund indus de opium poate să ducă la moarte.

Macul poate desemna pământul, reprezintă și puterea somnului și a uitării care îi cuprinde pe oameni dupa moarte și înainte de înviere.

În iconografia creștină, macul simbolizează patimile și moartea lui Christos.

Încă din anul 1920, englezii consideră macul simbolul comemorării soldaților servindu-și patria. De asemenea, macul simbolizează cele două extreme esențiale în viața omului: nașterea și moartea. În unele legende se povestește că pe vremea războaielor erau observate flori de mac care infloreau lângă mormintele soldaților, ceea ce ar simboliza renașterea.

În credința tradițională a mai multor popoare întâlnim cuvioșenia ca miresa să poată avea copii trebuie să presoare în încălțăminte semințe de mac. Un asemenea ritual este folosit și de către „miresele ro-

mance care mergeau la biserică să se cunună, ele „puneau în papuci atâtea fire de mac, câți copii doreau să nască” [6. p. 171].

„Rușii lipoveni poartă în permanență asupra lor un săculeț cu diverse plante protectoare printre care se află și semințe de mac. Împotriva vrăjitoarelor, strigoilor, se presoară în grajd boabe de mac (la români, ruși, lipoveni, ucraineni, cașubi etc.). Se crede că strigoiul nu poate acționa până nu termină de numărat toate semințele de mac (din nou remarcăm dualitatea semnificației - astfel se marchează trecerea timpului, grăbindu-se cântatul cocoșilor; de asemenea, imposibilitatea de a număra toate semințele fapt ce înzestrează planta cu puteri sporite)” [6. p. 171].

Creștinismul a modificat simbolismul acestei flori sculptată pe băncile unor catedrale medievale, el reprezenta odihna care avea loc în așteptarea „ultimei zile”. Ateștii remarcău cinic ca macul este de fapt simbolul atipelii care începe atunci când preotul începe să vorbească.

Întotdeauna medicina populară a jucat un rol însemnat în viața omului în scopul asigurării sănătății. Un număr foarte mare de oameni și astăzi sunt pasionați de vindecarea prin medicina populară folosind în acest scop și diverse plante. La fel este utilizat și macul prin calitățile terapeutice ale petalelor, restul plantei fiind toxic. Ceaiul din petale de mac este folosit cu succes la bronșită, răceală sau stări gripale, combinate insomnia, stările de nervozitate, astmul, vânătași, cancer, hemoragie, hipertensiune arterială, isterie, inflamații, malarie, greață, dureri de stomac, tumori etc.

Din studiul asupra izvoarelor etno-folclorice aflăm că macul este folosit în multe ritualuri cu funcție apotropaică.

Renumita folcloristă Elena Niculiță-Voronca în lucrarea „Dati-

nele și credințele poporului român adunate și așezate în ordine mitologică” a înregistrat în satele bucovinene diverse credințe legate de mac: „De Haman se samănă macul. Chiar de-i omăt, arunci pe deasupra, pământul îl săpi de cu toamnă, și macul acela tare e bun, că nu-l mănâncă viermii. (Siret); De Ajunul Crăciunului, în Siret etc., se pune mac în cele 4 cornuri de masă și e bun de presurat vaca, ca să n-o strice; În Mihalcea, pun sub fața de masă și cu acesta presură vacile de Sf. Gheorghe, să nu le strice strigoaicele; mai pun și în jurul lumânării și crucei de Bobotează, tot pentru vaci; Spre Sf. Gheorghe, se presură brazda de la poartă cu mac să nu se apropie strigoaicele; Ca să nu te mănânce puricii peste an, în ziua de Ajun să nu pomenești cuvântul „mac”, cu de care atunci se lucrează mai mult; <...>; Ca să ploaie, să torni mac în fântână; Mac se pune în scâldătoare la copii, ca să doarmă; ba câte foarte puțin li se dă și în lapte să bea” [7. p. 473].

BIBLIOGRAFIE:

1. *Dicționar Enciclopedic*, Cartier, Chișinău 2001.
2. Ivan Evseev. *Dicționar de Simboluri și Arhetipuri Culturale*. Editura „AMARCORD” Timișoara, 1994.
3. Ion Ghinoiu. *Mica Enciclopedie de tradiții românești*. Editura Agora, București, 2008.
4. *Legende populare românești*. Editura Litera Internațional, București – Chișinău, 2002. Selecție Constantin Dragomir.
5. Jean Chevalier, Alain Gheerbrant. *Dicționar de Simboluri. Mituri. Visuri. Obiceiuri. Gesturi. Forme. Figuri. Culi. Numere*. Editura ARTEMIS, București.
6. Antoaneta Olteanu. *Metamorfozele sacralului. Dicționar de mitologie populară*. Editura Paideia, București, 1998.
7. Niculiță-Voronca, Elena. *Datinele și credințele poporului român adunate și așezate în ordine mitologică. vol. I*. Iași: Polirom, 1998.

Calendar Cronologic

Rubrică îngrijită de PAVEL POPA

1 AUGUST

1714

Dimitrie Cantemir a devenit primul român, membru al unui înalt for științific internațional (Academia din Berlin).

1883

Pantelimon Halippa s-a născut la 1 august 1883 în s. Cubolta jud. Soroca, membru corespondent al Academiei Române (1918). Moștenirea literară a lui P. Halippa cuprinde peste 280 de poezii și traduceri, schițe, memorii, tomul „Flori de pârloagă”, 2 volume de versuri: „Cântarea omului” și „Pământul nădejilor mele”. Moare la 30 aprilie 1979, fiind înmormântat la Cimitirul Cernica.

1908 Radu (Rostislav) Donici, traducător, s-a născut la 1 august 1908, Sankt Petersburg. A tradus, îndeosebi din literatura rusă și sovietică, publicând în „Ilustrațiunea română”, „Adevărul literar și artistic”, „Universul”, „Sfarmă-Piatră”, „Viața Basarabiei”, „Porunca vremii”, „Idea liberă”, „Vremea” etc.

1948 Prozatoarea Zinaida Cenușă s-a născut la 1 august 1948. Și-a făcut studiile la Universitatea de Stat din Moldova. Lucrează redactor la TVM, la editurile „Lumina” și „Hyperion”, la departamentul Limbilor. Debutază în 1985 cu volumele „Semnele de taină”, editează „Om de bunăvoie” (1990) și „Cincizeci de nuvele triste” (1996).

1988

Olia Tira s-a născut la 1 august 1988 în Potsdam, RDG (azi Germania). În 2010 Olia Tira împreună cu SunStroke Project a reprezentat Moldova la Eurovision Song Contest 2010. S-au clasat pe poziția 22 cu 27 de puncte.

2 AUGUST

1935

Ion Ungureanu s-a născut la 2 august 1935, s. Opaci, jud. Tighina, actor și regizor, ministru al culturii și cultelor al Republicii Moldova (6 iunie 1990 - 5 aprilie 1994). I. Ungureanu a primit titlurile de Maestru Emerit în Arte al Federației Ruse (1981), Artist al Poporului din R. Moldova (1989), Premiul „Intervidenie” pentru filmul televizat „Lika” (Plovdiv, Bulgaria, 1981) și Premiul Național (1990).

1938

Serghei Ciuhrii s-a născut la 2 august 1938, s. Moara de Piatră, Bălți. Studiază la Școala de muzică „Ștefan Neaga” (1958-1963), la Academia de Muzică „Gavriil Musicescu”. A fost chitarist la Filarmonica din Sahalinsk, Rusia (1964-1965), metodist la Casa de Creație Populară din Chișinău (până în 1982). În anul 1970 - dirijorul Orchestrei de muzică populară „Mărțișor” de la Casa Tineretului, membru al Colegiului de repertoriu al Ministerului Culturii (1986-1988), director artistic și dirijorul Orchestrei de muzică populară „Fluieraș” din anul 1995, conferențiar universitar la Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice, membru al Uniunii Muzicienilor din Moldova. Înregistrările pieselor sale fac parte din fondul de aur al Radioteleviziunii. Lucrător Emerit al Culturii (1979), Artist al Poporului (1992).

4 AUGUST

1948

Eugen Cioclea, poet, traducător, s-a născut la 4 august 1948. A absolvit Universitatea „Mihail Lomonosov” din Moscova. Membru al Uniunii Scriitorilor din România și R. Moldova. A muncit redactor-șef la „Tineretul Moldovei” (1992). A debutat cu „Numitorul comun” (1988). În 1991 publică volumul de poeme „Alte dimensiuni” Ultimul proiect poetic semnat de E. Cioclea se numește „Dați totul la o parte ca să văd” (2001).

1961

Ion Sapdaru s-a născut la 4 august 1961 în s. Doroțcaia, Dubăsari, actor, regizor și scenarist, laureat al Premiilor Gopo. A fost premiat pentru: cel mai bun actor - Brașov 1994, cel mai bun rol secundar - Timișoara 1996; cel mai bun regizor - Vaslui 1996; cea mai bună regie - Galați 2001; cel mai bun spectacol - Piatra Neamț 2004; cea mai bună regie - Galați 2006, British Council 1998, Sfântu-Gheorghe; premiul Uniter pentru cea mai bună piesă - 2009 /neacordat /.

5 AUGUST

1955

Jurnalistul **Ion Domenico** s-a născut la 5 august 1955 în s. Șamalia, Cantemir. A absolvit Școala pedagogică, or. Cahul, Universitatea de Stat din Chișinău, cu mențiune (1979).

Mențiuni: laureat al Uniunii Jurnaliștilor din RM (1983), al Concursului republican pentru cea mai bună reflectare a problemelor ocrotirii mediului (1980-1983), al Concursului republican cu ocazia unui deceniu de la instituirea Serviciului Fiscal de Stat (2000), al Concursului Revistei vânătorilor și pescarilor (2011 și 2012), Diploma IPNA Compania „Teleradio-Moldova” „Pentru activitate prodigioasă în sfera audiovizualului” (2005) ș. a. Membru al colectivului de autori al Itinerarului documentar-publicistic ilustrat „Localitățile Republicii Moldova”, a publicat schițe în presa moldovenească și din Rusia, Ucraina, România, Bulgaria, Italia, la radio și tv, articole în culegerile „Cetățeni de Onoare” (1984); „Săracii despre ei înșiși: 20 de destine dramatice ale moldovenilor”, (2002); coautor al monografiilor „Podgorenii” (2003) și „Glia din Valea Tigheciului” (2005), autor a culegerii de versuri și proză scurtă „Luminile dorului” (2009).

7 AUGUST

1947

Sofia Rotaru s-a născut la 7 august 1947 în Marșenița, r. Noua Suliță, reg. Cernăuți, Ucraina. Este o cântăreață și compozitoare pop-rock de origine etnică română, producătoare, laureată a mai multor premii, actriță, scriitoare, manager, setter de tendințe de modă și femeie de afaceri. Este numită „Regina Pop”, a fost prima cântăreață care a primit titlul „Artist al Poporului din URSS” (1986) și în 2000 a fost numită Cântăreața sec. XX, posesoare a mai multor distincții, printre care: Artist Emerit al Ucrainei, Artist al Poporului (al Ucrainei, al Moldovei, al ex-URSS, laureată a premiului LTC, Erou al Ucrainei, al Moldovei, Cavaleră a Ordinului republican al Moldovei și Ordinul pentru prietenie între popoare al URSS.

1947 Andrei Suruceanu, s-a născut la 7 august 1947 în s. Suruceni, Ialoveni. Cariera de artist și-a început-o în ansamblul de muzică ușoară „Sonor” și orchestra de muzică populară „Codru”. A cântat pe marile scene din Italia, Franța, România, Rusia (Soci), Lituania etc. Distincții: Medalia Meritul Civic, Maestru în Artă.

9 AUGUST

1933

Tamara Alexandru, cântăreață de opera, s-a născut la 9 august 1933 la Chișinău. A studiat canto la Școala de Arte din Craiova. A cântat la Teatrul Muzical „N. Leonardi” din Galați

(1958 – 1970). Printre operele jucate se numără: „Sărutul Cianitei” de I. Miliutin; „Văduva veselă” de F. Lehár; „Vanzătorul de pășări” de C. Zeller; „Vagabonzii, Lăsați-mă să cant” de Gh. Dendrino; „Ana Lugojana” de F. Barbu; „Trubadurul” de G. Verdi.

10 AUGUST

1929

Tamara Buciuceanu (alternativ Tamara Buciuceanu-Botez) s-a născut la 10 august 1929 în or. Tighina, Basarabia este o actriță de teatru și film, una din reprezentantele generației de aur a teatrului românesc - „Doamna comediei românești”. Cartea de vizită a carierei sale - personajul Vicăi Delcă din piesa „Dimineață pierdută”.

12 AUGUST

1941

Vitalie Rusu, Artist al Poporului (1989), s-a născut la 12 august 1941 în s. Plopi, Dondușeni. A absolvit Institutul de Arte din Chisinau (1964). A lucrat în calitate de actor și regizor principal la Teatrul Muzical-Dramatic din Moldova. Se filmează din 1976. Filmografia: „Nimeni afară de tine”, „Țipăt” (1981), „Trece lebedă pe apă” (1982), „Prietenia bărbătească” (1982).

1961

Cântăreața de muzică folk și ușoară **Silvia Grigore** s-a născut în s. Jora de Jos, Orhei. S-a lansat cu șlagărul „Hulubul păcii”. În 1999 a lansat prima casetă, urmată de albume muzicale: „Post-scriptum” (2000), „Mai vino seara pe la noi” (2001), „Cântecele vieții mele” (2003) etc.

13 AUGUST

1932 Actorul Iulian s-a născut la 13 august 1932 în c. Sofia, Râșcani. A absolvit Școala Pedagogică din or. Bălți. Și-a început activitatea de actor pe scena Teatrului muzical-dramatic „Vasile Alecsandri” din Bălți (1957). A debutat în piesa lui V. Alecsandri „Chirița la Iași”, apoi „Chirița în provincie”, „Iorgu din Sadagura”, „Doi morți vii” de V. Alecsandri, „Năpasta” de I. L. Caragiale, „Iașii în carnaval”, „Noaptea furtunoasă”. Poet. Artist al Poporului. A decedat la 12 decembrie 2002.

1940

Nicolae Esinencu s-a născut la 13 august 1940 în s. Chițcani, Telenești. Debutază la „Moldova-film” în anul 1975 în calitate de coautor de scenariu

la filmul „Calul, pușca și nevasta”. Membru al Uniunii Cineaștilor din Moldova, al Uniunii Scriitorilor din Moldova și al Uniunii Scriitorilor din România. Premii: Pentru cel mai bun scenariu (filmul „Tunul de lemn”) la Festivalul filmului național din Costinești (1992). Meritul civic (1996).

15 AUGUST

1928 Scriitoarea **Raisa Lungu-Ploaie** s-a născut la 15 august 1928, s. Mihăileni, Râșcani. A absolvit cursurile superioare de literatură a Institutului de literatură „M. Gorki”, or. Moscova (1964).

Colaborează la revistele „Nistru”, „Femeia Moldovei”. Debutează cu culegerea „Povestiri” (1960), apoi „Cântecul unei viori” (1962), „Mărțișoare” (1964), „Poiana de argint” (1966), „Floarea cerului” (1968), „Aventurile lui Licurici” (1971) ș.a. Este cunoscută și ca traducătoare.

1938 **Veniamin Apostol** s-a născut la 15 august 1938 în s. Dubna, Soroca. Actor, regizor de teatru, a susținut doctoratul la GHITIS (1977). A promovat dramaturgia națională, creând o serie de spectacole de excepție - fondul de aur al teatrului național. A publicat articole și studii despre arta teatrală, a fost președintele Uniunii Teatrale (1991-1999), rector al Institutului de Arte de la Chișinău. A murit la 14 decembrie 2000. Maestru Emerit al Artei (1982); Artist al Poporului din RSSM (1989); „Ordinul Republicii”.

1938 **Leonid Moșanu** s-a născut la 15 august 1938 în s. Boșca, jud. Bălți. A absolvit Școala medie din Risipeni; Școala de muzică „Ștefan Neaga” (1960); Institutul de Arte „Gavriil Musicescu” (1981). Flautierist în Orchestra Simfonică a TV (1958-1962) și în Orchestra de muzică populară „Folclor” (din 1971). Repertoriul său conține lucrări interpretate la flaut, caval, ocarină, flaut: doine, sârbe, hore, bătute, jocuri, ș.a. Laureat al Festivalului mondial al tineretului și studenților (medalia de argint pentru interpretare la flaut - Viena, 1959). Artist Emerit (1976).

1943 **Mihai Curagău** s-a născut la 15 august 1943, în s. Bălănești, Nisporeni. Actor de teatru și film. M. Curagău a primit Premiul pentru cel mai bun rol masculin de planul II (Mache Răzăchescu din „D-ale carnavalului” de I.L. Caragiale)

în cadrul Galei Premiilor UNITEM (2004), Artist al Poporului.

1943 **Mihai Munteanu** s-a născut la 15 august 1943 în s. Criva, Edineț. Tenorul Mihai Munteanu a debutat la Opera Națională (1972). Și-a perfecționat măiestria vocală la teatrul „La Scala” din Milano, Italia (1977-1978), este Artist al Poporului din RSSM (1980) și URSS (1986), Laureat al Premiului de Stat (1988), Cavaler al Ordinului Republicii (1993).

16 AUGUST

1938 **Gheorghe C. Madan** s-a născut la 16 august 1938, în s. Trușeni, jud. Chișinău. A absolvit Universitatea de Stat din Chișinău, (1960). Activitate: profesor, director de școală redactor-șef la ziarul raional Cimișlia, director al Muzeului de Literatură „D. Cantemir”. Membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova. Apariții: „Povestiri”, (1962); „Semne bune anul are”, (1965); „La gura grădinilor”, (1969); „Spicul visului”, (1973); „Piatra de temelie”, (1980) ș.a. Premii: Cavaler al ordinului „Gloria Muncii”, 1998; Titlul onorific „Om emerit”, 2003.

17 AUGUST

1938 **Andrei Burac** s-a născut la 17 august 1938, s. Cârnațeni, r. Căușeni, poet, prozator, dramaturg, traducător și publicist. 1975 - membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova; 1988 - membru al Uniunii Teatrale din Moldova; 1993 - membru al Academiei Mondiale de Artă și Cultură (California, SUA) și al Congresului Mondial al Poeților; 1994 - membru al Filialei Chișinău a Uniunii Scriitorilor din România; 1998 - Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova; 1998 - medalia „Mihai Eminescu”; 2000 - premiul UNESCO; 2004 - premiul de Excelență; 2006 - Premiul „Gheorghe Cincilei”; 2007 - Certificat de apreciere al Companiei Publice „Teleradio-Moldova”.

19 AUGUST

1881 **George Enescu** s-a născut la 19 august 1881, în s. Liveni-Varnav, langa Dorohoi. După un an de la absolvirea Conservatorului unde obținuse Premiul Grand Prix, Enescu are primul sau concert de viaora cu Orchestra Colonne, solist

în concertul de vioara de Beethoven - începutul carierei de solist. Creația sa componistică abordează aproape toate formele și genurile musicale și este străbătută de un conținut emoțional generos și intens, se distinge printr-un limbaj poetic evocator și dramatic. Enescu a fost unul dintre cei mai de seamă dirijori contemporani.

22 AUGUST

1979

Natalia Barbu s-a născut la 22 august 1979 în or. Bălți. În anul 1999 devine solistă a formației „Milenium”. A obținut diverse premii: 1993 – Premiul I la Concursul republican al tinerilor violoniști (Chișinău); 1998 – Premiul I la Concursul de interpretare „Mihaela Rumceanu” (Buzău, România); Premiul Mare la Concursul de interpretare „Mamaia '98” (România); Premiul Mare și Trofeul festivalului la Concursul de interpretare „Maluri de Prut”, (Chișinău); 1999 – Premiul II la Concursul internațional de interpretare „More Druziv” (Ialta, Ucraina); 2000 – Premiul I la Concursul internațional de interpretare „Slaveanskii Bazar” (Kiev, Ucraina); 2007 – locul 10 la Concursul internațional Eurovision (Helsinki), „Maestru în Artă” (2001).

23 AUGUST

1947

Maria Drăgan s-a născut la 23 august 1947 în s. Bălăurești, Nisporeni, cântăreață de muzică populară, solistă a Ansamblului de estradă al Filarmonicii din Chișinău, apoi vocalistă în cadrul Orchestrelor de muzică populară „Mugurel” (1974-1975) și „Lăutarii” și formației „Bucuria”. Cunoștea cam 500 de cântece, unele în italiană și franceză. S-a stins la numai 39 de ani, în casa părintească, în satul natal Bălăurești.

24 AUGUST

1948

Maria Codreanu s-a născut la 24 august 1948 în s. Trușeni, Strășeni. A absolvit Școala muzicală-internat „E. Coca”. La 18 ani în anul 1967 participă la concurs internațional al cântecului de estradă din Soci cu cântecul „Nejnosti” și primește premiul cel mare. În 1972 Maria pleacă în Polonia la cel de-al X-lea Festival internațional al cântecului de estradă din Sopot, devenind laureată, cu cântecul „Balada o kraskah”. Artistă Emerită din Republica Moldova, Artistă Emerită a Federației Ruse, medalia „Steaua de la Cernobîl” și Ordinul de Ecaterina cea Mare.

25 AUGUST

1935

Andrei Strâmbeanu s-a născut la 25 august 1935, s. Fântâna Albă, jud. Bălți. A absolvit Institutul Pedagogic „Ion Creangă” din Chișinău (1959). Scriitor, deputat în Parlamentul R. Moldova, membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova. Premii: Premiul Unic la Concursul Național de Dramaturgie (1978, 2004, premiul II, premiul I - 2002; premiul. Medalia „Mihai Eminescu” (1997); Ordinul Republicii (2010).

1946

Ion-Gheorghe Șvitchi actor, regizor, critic de teatru. S-a născut la 25 august 1946 în c. Crișcăuți, r. Dondușeni. A absolvit Școala Teatrală GITIS „A. Lunaciarski”, Moscova (1969). Actor la Teatrul muzical-dramatic de Stat „A. S. Pușkin” (1969-1971), regizor la Redacția literar-dramatică (1971-1976), actor la Teatrul „Dialog” (TV Națională), șef al Comitetului de Stat pentru RTV, președintele Uniunii Teatrale din Moldova. Maestru în Artă (1997).

27 AUGUST

1990 Parlamentul de la Chișinău a adoptat Declarația de Independență a Republicii Moldova.

Ziua Independenței Republicii Moldova.

29 AUGUST

1943

Cântărețul **Petre Eșanu** s-a născut la 29 august, 1943.

31 AUGUST

1983

Adrian Ursu s-a născut la 31 august 1983. A susținut peste 120 de concerte, a lansat 4 albume și nenumărate interviuri și filmări. În 2006 a fost primul în Moldova care a susținut două concerte solo în patru stiluri diferite, live.

UNITATE ÎN DIVERSITATE —

schimburi de artă și meșteșuguri tradiționale pentru tineret

Goana omului din societatea contemporană în scopul de a supraviețui, a contribuit la o îndelungată și ireversibilă criză și a meșteșugurilor populare. Astăzi, foarte puține meșteșuguri tradiționale au rămas practicate pe ici cole, printre care și ceramica, în care glia (argila), apa și focul - elemente fundamentale purificatoare și apotropaice în

cultura tradițională au prins suflet în mâna țăranului încă de la îndepărtății noștri strămoși din neolitic. Ceramica sau olăritul, așa cum îi mai zicem noi tradițional, este domeniul în care prin formă, proporții, decor și culoare vasele confecționate la roata olarului au promovat concomitent cu semnificațiile practice și gustul artistic inventiv al țăranului izvorât din cunoașterea profundă a domeniului, creativitate bazată pe imaginația meșteșugarului dar și pe măiestria lui de a mânuși iscusit diverse tehnici caracteristice meșteșugului respectiv. Astăzi, comparativ cu trecutul nu prea îndepărtat al olăritului, tradițiile respective mai respiră a contemporanietate grație unor meșteri entuziaști, artiști plastici, susținuți prin concursuri și expoziții organizate de Uniunea Meșterilor Populari, Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală, Ministerul Culturii. De rând cu activitatea vestitelor centre de olărit - satele Godjinești (Călărași), Cinișeuți (Rezina), Țigănești (Strășeni), **Direcția Cultură și Turism Hâncești**, în parteneriat cu Centrul Regional de Resurse în Turism Iași, Asociația Tinerilor Români din Basarabia și Bucovina, Centrul Bucovinean de Artă pentru Conservarea și Promo-

varea Culturii Tradiționale Românești din Cernăuți, Ucraina au semnat în 2013 contractul de grant al proiectului „Unitate în diversitate – Schimburi de Artă și Meșteșuguri Tradiționale pentru Tineret” cu obiectivul - promovarea interacțiunii între locuitorii din zona transfrontalieră și între comunitățile din care fac parte, prin împărtășirea valorilor, tradițiilor și moștenirii culturale comune, precum și prin acceptarea diversității culturale. Prețul proiectului este 166.000 de euro - finanțare europeană. Accentul principal al proiectului revine promovării artelor și meșteșugurilor tradiționale între țările din zona transfrontalieră (România, Republica Moldova, Ucraina), arhivarea și conservarea artelor și tradițiilor din aceste țări, crearea de rețele între tinerii din zona transfrontalieră, dezvoltarea de parteneriate, contactul cultural între membrii zonei transfrontaliere, familiarizarea comunităților locale și naționale cu ideea de multiculturalitate și diversitate culturală și popularizarea în rândul comunității locale și naționale a posibilității de a se implica în proiecte transfrontaliere. De asemenea, sunt prevăzute dezvoltarea respectului tinerilor pentru arte și meșteșuguri tradiționale, turismul ca instrument de promovare a culturii tradiționale și

promovarea turismului cultural, religios și de agrement în regiunile Iași, Bucovina, Hâncești și Cernăuți. În acest scop părțile componente ale proiectului au organizat câte o tabără artistică pentru copii cu vârste de 12 – 16 ani din Iași, Suceava (România), Hâncești (Republica Moldova) și Cernăuți (Ucraina), pe tema încondeierii ouălor (Iași, Suceava), sculpturii din lemn (Cernăuți) și a modelajului în lut (Hâncești), care au întrunit câte 30 de copii din fiecare țară.

Prima tabără a fost organizată la Suceava unde participanții au învățat tehnici tradiționale, măiestria de a încondeia ouă.

Cea de-a doua tabără a avut loc la 10 – iunie 2014, la tabăra de odihnă din localitatea Bobeica, Hâncești unde copiii au deprins practic cum dintr-un boț de lut să facă o operă de artă. La finele taberei a avut loc și o conferință de presă la care au participat reprezentanți ai celor trei părți (Republica Moldova, România, Ucraina - beneficiari ai proiectului), printre care: Grigore Cobzac, președintele raionului Hâncești, Constantin Popa, manager general al proiectului, Alina Jijie, reprezentant Asociația Tinerilor Români din Basarabia și Bucovina, Ludmila Bogdan, partener de proiect (Ucraina), Iurie Levicic, partener de proiect, Ana Dumitraș, voluntar, ș.a.

În cadrul conferinței de presă, au fost prezentate obiectivele generale și specifice, sinteza în cifre, sursele de finanțare etc., ale proiectului dat. Dl Ion Tulbu, șeful Direcției Cultură și Turism Hâncești, manager de proiect, a specificat: „Tabăra a fost lansată deja în județul Iași din Suceava, (România), actualmente în co-

muna Bobeica din raionul nostru, apoi urmează să se desfășoare în regiunea Cernăuți, Ucraina (16 – 19 iunie). Pentru activitatea acestor tabere au fost selectați 90 de tineri, din fiecare țară câte 30 de copii între vârsta de 12 - 16 ani. Proiectul a demonstrat că nouă ne aparține aceeași cultură, aceleași tradiții prin intermediul cărora s-a modelat sufletul copiilor prin comunicare, iar această interacțiune de suflet dintotdeauna a oferit roade semnificative, ei și-au depistat și dezvoltat cunoștințele în domeniul meșteșugurilor tradiționale și abilitățile de creare a obiectelor de artizanat”.

Cu această ocazie, cele trei părți - organizatorii proiectului vor edita un catalog al obiectelor de artizanat – produs finit al participanților taberelor, vor realiza un film documentar despre artele și meșteșugurile tradiționale din Bucovina, Hâncești și Cernăuți și un site de promovare a proiectului. Obiectele de artizanat realizate în cadrul proiectului vor fi donate unor centre de copii cu dizabilități, care în baza lor să realizeze astfel de opere tradiționale.

Exemplul Secției Cultură și Turism Hâncești este unul foarte apreciat în republica noastră. Mulți dintre colegii dl Ion Tulbu, mai mari pe domeniul cultură din diferite raioane își doresc participarea în asemenea proiecte prin scrierea lor și găsirea partenerilor – activitate mai complicată pentru unii dintre noi, dar încercarea vină n-are, așa glăsuiește unul din proverbele noastre, iar cel ce tare-și dorește i se îndeplinește.

ȘCOALA DE VARĂ „Tinerii creativi schimbă lumea”

Proiectul Educația artistică și culturală în
contextul cooperării transfrontaliere durabile
MIS ETC 2557, mun. Chișinău, 23.07.2014

Evenimentul s-a desfășurat în perioada 22-27 iulie anul curent, în satul Coșnița, raionul Dubăsari, la Centrul de Odihnă pentru Copii și Tineret „Prietenia”, implementat de Colegiul de Muzică „Ștefan Neaga” în parteneriat cu Centrul Bucovinean de Artă pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Românești Cernăuți, Ucraina, director Iurie Levciuc și Asociația KULT-ART, Suceava, România, președinte Nicoleta Robciuc.

S-au înscris în jur de 200 de elevi din Republica Moldova, Ucraina și România care participă la ateliere creative meșteșugărești, workshopuri, activități de voluntariat, cât și seminare motivaționale pentru a stabili relații de prietenie și colaborare. Programul școlii mai cuprinde și **Trainingul pentru manager de proiect cu aplicație în activități artistice publice**, susținut de trainerul Gabriel Lazăr (APEC, Iași, România).

În cadrul activităților planificate de organizatorii Școlii de vară au fost stabilite 7 ateliere de lucru pe interese și aptitudini destinate elevi-

lor: *Mass-media și tinerii; Valorile tradiționale ale familiei; Comunicare eficientă și persuasiune; Dezvoltare personală și carieră; Identitate, diversitate culturală și cooperare transfrontalieră; Voluntariat în comunitate; Dezvoltarea creativității.*

Toate atelierele susținute în cadrul școlii de vară au ținut să îmbunătățească înțelegerea reciprocă a importanței cooperării transfrontaliere contribuind astfel la dezvoltarea creativă și personală a tinerilor, inclusiv pentru a fi mai receptivi la schimbările din regiunea UE.

La deschiderea Școlii de vară sunt prezenți partenerii proiectului din cele trei țări implicate în Programul Operațional Comun România-Ucraina-Republica Moldova, elevi, cât și invitați de onoare. Cuvântul de deschidere l-a avut directorul adjunct al Colegiului de Muzică „Ștefan Neaga”, dl Vitalie Belâi, dr., conferențiar universitar, care după salutul oficial și prezentarea celor invitați la eveniment, a menționat importanța contribuției proiectului la intensificarea cooperării transfrontaliere și apropierea oamenilor prin

activități culturale.
Partenerul 1, Centrul Bucovinean de Artă pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Românești Cernăuți, în persoana dlui președinte, Iurie Levciuc, a subliniat că arta și cultura nu ar trebui să lipsească din viațile noastre de zi cu zi, cu atât mai mult pentru dezvoltarea unei societăți sănătoase.

Partenerul 2, Asociația KULT-ART, Suceava, România, reprezentată de vicepreședintele Anisia Simionov, ne-a invitat să fim deschiși și toleranți cu tot ce e nou și divers, cât și să înțelegem importanța unei bune cooperări transfrontaliere durabile.

În discursul său președintele raionului Dubăsari, Polcinschi Grigore, a subliniat relevanța regăsirii într-un context multicultural, unde identitatea culturală este elementul definitoriu al omului în viață. De asemenea, a ținut să precizeze că prezența sa la eveniment e motivată de dorința de a susține astfel de activități culturale pentru a-i ajuta pe tinerii creativi să-și atingă aspirațiile, fiind convins că datorită elanului, ambiției și dorinței tinerilor, schimbarea lumii spre frumos va fi un succes.

Sperăm că această Școală de vară va avea un impact pozitiv asupra participanților, cât și a organizatorilor.

Ziua Teatrului la Ștefan Vodă

De o verticalitate deosebită s-a bucurat **Ziua Mondială a Teatrului**, desfășurată printr-un Festival concurs al teatrelor de amatori „Mărturisiri”, ed. III, organizat de Direcția Culturală, Tineret, Sport și Turism, sub egida Consiliului Raional Ștefan Vodă.

Conform Regulamentului, condițiile de participare în concurs au fost stricte, în contextul anului 2014 – anul lui D. Matcovschi și jubileului de 50 ani de la fondarea raionului Ștefan Vodă. Spectacolele au fost montate în baza dramaturgiei lui D. Matcovschi și dramaturgiei istorico-patriotice, în care s-au reflectat evenimente de fondare a raionului, cât și drame istorice despre Marele Voievod, numele căruia îl poartă raionul.

La festival au evoluat 6 din cele 8 formații teatrale „model”: „Ștefan Vodă”, or. Ștefan Vodă; „Flacăra”, s. Carahasani; „Frunze de dor”, s. Volintiri; „Flori de măr”, s. Talmaza; „Iedera”, s. Feștelița; „Constelația”, s. Răscăieți.

Cu diploma de gradul I și cadou de preț din partea Consiliului Raional s-a învrednicit teatrul „**Ștefan Vodă**” cu drama istorică „Oltea” de A. Strâmbeanu, o muncă titanică a echipei respective, mai ales a dnei Emilia Tincu, actrița care a adus în scenă chipul mamei lui Ștefan Vodă cu toată puterea lăuntrică și „firea ei aprinsă”, ce trebuia să redea nu numai personajul propriu zis, ci și chipul fiului său, Ștefan, făcându-l pe spectator să-l simtă pe voievod în mai multe ipostaze.

Remarcabilă a fost măiestria artistică a dnei Svetlana Agachi în rolul Mariei, fiica Oltei, iscusit a fost redat și rolul Părcălabului Ionașcu de către Roma Cojocar.

Diploma de gradul II și cadoul de preț a plecat

la Carahasani, la teatrul „**Flacăra**”, care a prezentat un fragment din spectacolul „Tata”. Aici s-au remarcat soții Marinescu Vasile și Galina (în rolul lui Lisandru și a Ioanei), cât și Iulia Demișcan (în rolul Margaretei), cu diplome pentru rol feminin și masculin. O frumoasă descoperire a talentului actoresc l-a demonstrat Dorel Cociu, redând chipul lui Nică (rol secundar).

Diploma de gradul III și cadou de preț a câștigat teatrul „**Frunze de dor**”, s. Volintiri, cu un fragment din spectacolul „Cântec de leagăn pentru bunici”. Cred că spectatorilor și juriului pe multă vreme le-a rămas în amintire măiestria artistică a actorilor Emanuil Șeremet (în rolul lui Teofil Augustinovici) și Luca Procopovici (rolul lui Visarion).

Prin scenografie frumoasă s-au mai evidențiat cei de la Răscăieți, cu o reușită adaptare a legendei despre muma lui Ștefan Vodă, ei au primit diploma DCTST.

Diploma Direcției Cultură pentru participare au primit și teatrele din Talmaza și Feștelița.

După evoluarea colectivelor, spectatorii împreună și lucrătorii din cultură au fost invitați la o discuție liberă în care s-au analizat atât evenimentul în general cât și fiecare participant aparte. Dacă pentru regizori, scenografi, actori, lucrători din cultură discuția s-a transformat în schimb de experiență, prietenii între colectivele artistice, atunci pentru publicul iubitor de teatru a fost o încărcătură pozitivă de emoții.

În timp ce juriul își scria verdictul spectatorii rând pe rând și-au spus atitudinea și dragostea față de acești adevărați artiști ai localității noastre.

FESTIVAL FOLCLORIC

În satul Tătărești, Strășeni

Anume în ziua de 8 iunie 2014, în satul Tătărești, r. Strășeni Duminea Mare, a îmbrăcat haine de sărbătoare și a găzduit **Festivalul folcloric „Cântece de pe valea Băcului”, ediția I, organizat de către Secția Culturală, Turism, Tineret și Sport, primăria s. Tătărești, sub egida Consiliului raional Strășeni în memoria Tamarei Cortac, priughetoarea satului Tătărești, conducător artistic al formației „Româncuța”, care de la 12 ianuarie 2013 nu mai este printre noi.**

Distinsa Doamnă, n-a vrut să știe de gustul liniștii, de somnul fără de griji, căci i-a fost miruită ființa cu har, i-a fost luminat sufletul, i s-a așezat drept inimă măriă sa cântecul și l-a murmurat, l-a îngânat mereu la început de una singură, apoi devenind profesoară de muzică a împărtășit această dragoste și discipolilor ei de la gimnaziul și grădinița de la baștină, de la Școala de Arte Strășeni, unde a predat pianul. În 2004 a fondat la Tătărești formația folclorică „Româncuța” care activează și astăzi.

Astăzi Tamara Cortac a rămas în memoria fiecăruia dintre cei care au cunoscut firea ei blândă, zâmbetul zglobiu, vocea inconfundabilă și dăruirea de sine pentru Cântec, Folclor, Frumos, Artă...

Dat fiind faptul că pasiunea vieții Tamarei Cortac a fost cântecul, sau mai bine zis, viața ei a fost un cântec – și festivalul folcloric a cuprins cântece, dansuri, joc și voie bună, obiectivele fiind următoarele: Perpetuarea cântecului și dansului folcloric, a portului popular caracteristic vetrei folclorice; Identificarea și promovarea repertoriului muzical coregrafic tradițional; Perfecționarea măiestriei artistice

interpretative; Îmbogățirea repertoriului formațiilor artistice.

Au participat 9 colective artistice „model” din raionul Strășeni și unul din r. Criuleni după cum urmează: Formațiile folclorice „Strămoșii”, s. Micleușeni, conducător artistic (c. a.) Valeriu Prisăcari; „Fircel de busuioc”, Școala de arte Strășeni, c. a. Doina Sârbru; „Româncuța”, s. Tătărești, c. a. Valeriu Prisăcaru; „La izvorul rece”, s. Cojușna, c. a. Maria Șalin; „Recenii”, s. Recea, c. a. Ion Bellescu, acompaniator - Anatol Boțan; „Sălcioara”, s. Boșcana, c. a. Valentina Tricolici, acompaniator - Chiril Ster-

ulițele satului, pornind într-o paradă a portului popular, defilând de la Casa de cultură până la stadion.

Pe parcursul festivalului a dăinuit o adevărată Duminică frumoasă, cu cântece, joc și voie bună, cu mesaje de comemorare pentru cea care a fost și v-a rămâne Tamara Cortac.

Dl Sergiu Nicula, vice președintele raionului a salutat și a mulțumit tuturor participanților, a decernat diplome și premii celor care au manifestat dragoste față de cântecul și dansul autentic. Reprezentanții Secției Cultură, Turism, Tineret și

pu; „Cimbrișor”, s. Gălești, c. a. Maria Maidan; „Codrenii”, s. Căpriana, c. a. Maria Rozneriță, acompaniator - Gheorghe Barbos; Ansamblul de muzică și dans popular „Rotunda”, s. Vorniceni, coregraf Valentina Cazacu; Ansamblul vocal „Divertis” de la Casa raională cultură Strășeni, c. a. Doina Sârbru; Interpreta Irina Lungu-Mârzenco, discipola Tamarei Cortac;

Atmosfera de sărbătoare, împlinită de verdele exuberant al verii, soarele generos și hainele naționale ale participanților au înfrumusețat

Sport în prezența specialiștilor principali Ludmila Reuțoi și Tudor Anton, au remarcat prestația excelentă a colectivelor folclorice participante și au adus un omagiu emoțional regretatei Tamara Cortac.

Ne-a bucurat mult prezența membrilor familiei Tamarei Cortac, soțul, ficele Cristina, Daniela și nepoțica, care au venit cu un mesaj de salut spunând că cea ce a iubit mama lor - folclorul, să fie înrădăcinat mai bine la Tătărești și în alte sate, să dăinuie cântecul, dansul în

inimile noastre pentru a le păstra.

Moderatorii festivalului Vitalie Gălușcă și Eliza Gurjui, discipoli ai Dnei Tamara, au prezentat programul cu multă responsabilitate.

Mult a contribuit la organizarea festivalului primarul satului Constantin Josu și membrii formației „Românca” în amenajarea scenei, primirea oaspeților după datina străbună. A fost foarte greu să aduni împreună atâția participanți, dar, într-un final, „așa o frumusețe a meritat”.

Cei prezenți la sărbătoare au conștientizat că tot ceea ce au primit și audiat în cadrul festivalului sunt valori spirituale ale neamului, care trebuie păstrate și transmise urmașilor ca pe o aleasă moștenire.

În folclor e mândria și demnitatea noastră națională.

VALENTINA NAȘCO, Director, BPR Leova.

Rolul bibliotecii în comunitate

La 5 iunie 2014 în incinta Bibliotecii Publice Raionale Leova s-a petrecut conferința zonală cu genericul „**Biblioteca și comunitatea: consolidarea relațiilor.**” La conferință au fost invitați reprezentanții raioanelor de sud: Basarabeasca, Cahul, Cantemir, Căușeni, Cimișlia, Hâncești, Ștefan Vodă și Taraclia.

Scopul conferinței a fost aprofundarea temei prioritare a anului și discuții diverse ale activității bibliotecare, care au menirea de a uni comunitatea și versificarea serviciilor corespunzătoare doleanțelor, necesităților membrilor comunității, căile de identificare și apropiere între bibliotecari și comunitate.

Conferința a fost deschisă de vice – președintele raionului Leova dl Ion Borza, care a salutat prezența participanților. A participat și academicianul Valeriu Matei, directorul Institutului Cultural Român „Mihai Eminescu” din Chișinău cu alocuțiunea „Universul bibliotecilor – labirint și călăuză.” Prezent a fost și directorul Bibliotecii Naționale (BN RM) a Republicii Moldova, dl Alexe Rău, cu discursul: „Vocația bibliotecii publice. Abordare filozofică”, au mai cuvântat și al oaspeți: Vera Osoianu, Victoria Vasilică, Ecaterina Dmitriuc, Lilia Tcaci – colegii de la BN a RM și de la BN pentru Copii „Ion Creangă”, care au pus accesul pe: „Rolul bibliotecii

publice în comunitate”; „Biblioteca Publică – centru de informare pentru membrii comunității”; „Identificarea parteneriatelor strategici ai bibliotecii și a metodelor alternative de finanțare” ș.a. Deasemenea a avut loc și un panel de discuții cu participarea directorilor bibliotecilor raionale cu genericul „Biblioteca și relațiile cu fondatorul. Experiențe de negociere a bugetului.” Apoi a urmat gala serviciilor de top, reprezentanții bibliotecilor participante au oferit câte un serviciu nou, care se bucură de cel mai mare succes printre membrii comunității lor.

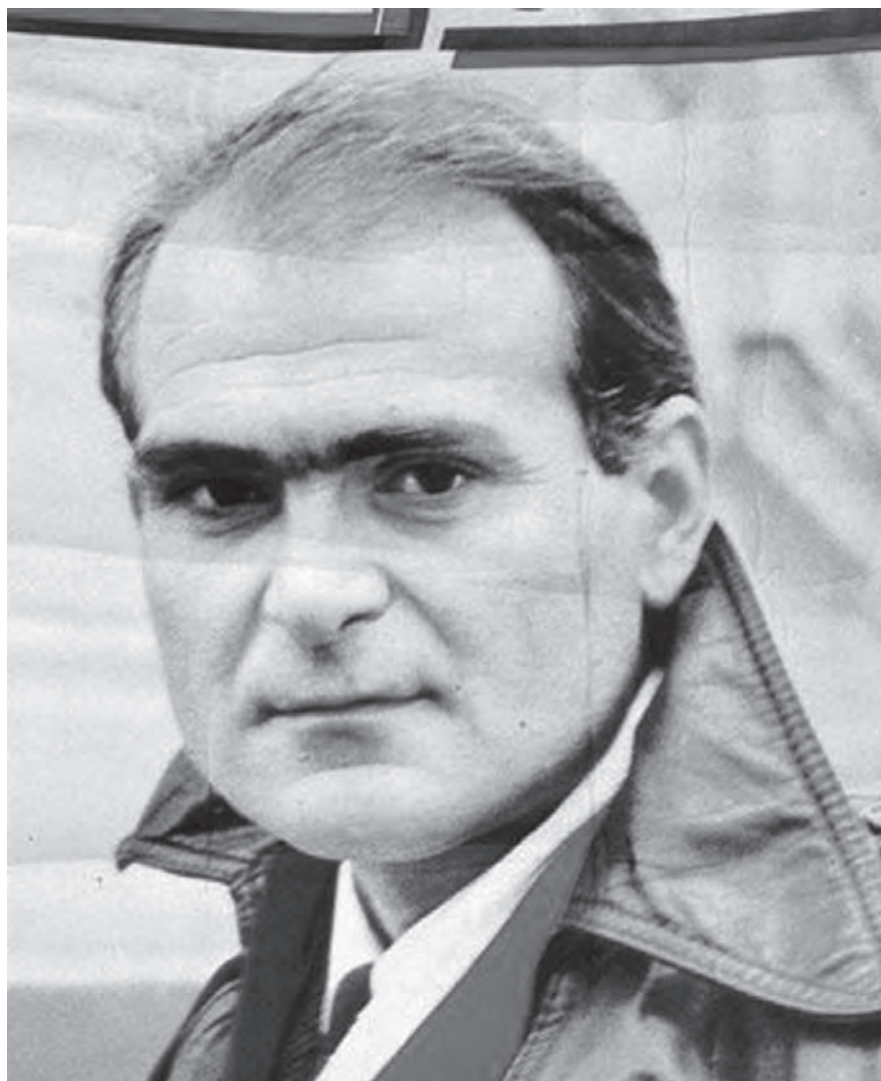
Biblioteca Publică Raională Leova a prezentat atelierul cu genericul „Desenul – modalitate de a gândi.” Participanții sunt 12 bibliotecari din r. Leova. Acest atelier se petrece prin SKYPE cu scriitorul și pictorul Alexandru Plăcintă. Fiecare participant a primit o poezie, după care crea imaginea conform temei poeziei. Aceste desene vor fi colorate și se va edita o carte cu poezii, unde vor fi incluse. După ce vom finisa acest atelier de desen, vom selecta o grupă de copii care deasemenea se vor ocupa cu desenul, iar desenele lor vor fi înmănunchate într-un album, care va fi editat la finele atelierului de lucru.

Cu acest generic a avut loc medalionul muzical în incinta Bibliotecii Publice Raionale Leova dedicat băștinașului nostru, compozitorului și interpretului Petre Teodorovici.

Activitatea s-a început cu depunerea de flori la monumentul fraților Teodorovici, după care participanții au venit la bibliotecă pentru a savura din cântecele lui Petre Teodorovici.

S-a născut în Florar, la 18 mai 1950 – 5.07.1997, poate de aceia a iubit Frumosul sub toate aspectele. A iubit viața și a trăit-o cu sens, cu Cântec.

Pentru Petre Teodorovici conjugăm verbele la trecut, doar amintirea este prezentă și va dăinui peste ani, precum Muzica sa Luminoasă ca lacrima sufletului său. El a trecut prin viață însoțit de cântec – plin de vigoare, măestros, mereu în căutare de sublim, de sunete capabile să emoționeze, să dea contururi viselor și aspirațiilor noastre, dar mult prea grăbit, deși a repetat de atâtea ori în cântec „Mai stai, mai stai ființa în-treagă te imploră...”

cântece pe muzica compozitorului, i-ar V. Mercușev i-a dedicat poezia

„Te iubesc popor român”, „Basarabia”, audiate în cadrul medalionu-

„Petre Teodorovici a rămas în inimile celor dornici de sublim”

La medalion au fost prezenți Andrian Teodorovici, fratele mai mare a compozitorului; Valeriu Mercușev, prieten din copilărie, Eugeniu Buragă, primar de Leova, Boris Pa-trașcu, fanul muzicii lui Teodorovici, profesori, lucrători din cultură, liceeni și admiratorii muzicii lui.

Invitații și-au amintit clipele petrecute împreună cu compozitorul Petre Teodorovici. Au fost vizionate un șir de clipuri video, audiate

(compoziție proprie) „Mal de Prut”.

Melodiile sale au rămas grefate în inimile multor generații, a celor care au iubit cântecul cu mesaj profund, pornit de la suflet spre suflet. Dânsul nu s-a limitat doar la lirica de dragoste, care i-a adus consacrare internațională, ci a avut marele curaj să-și pună semnătura talentului și a inimii, alături de GR. Vieru, menținând flacăra conștiinței naționale: „Scrișul nostru”, „Veniți acasă”,

lui. Melodiile sale exprimau eternele sentimente umane – dragostea, prietenia, dorul de sublim. A creat până în ultimele clipe ale vieții, sperând că va reveni pe marea scenă, va prelua colaborarea cu îndrăgiții interpreți. Avea atâtea și atâtea proiecte...dar sufletul și-a luat zborul în împărăția umbrelor, pentru a se odihni în veșnicie...

Acum un loc la pian, care cântă în neștire, rămâne pustiu, i-ar admi-

Ansamblul Struguraș în ospeție la greci

După o pauză de cinci ani, grație Primăriei orașului Ungheni, în persoana dlui primar Alexandru Ambros, ansamblul de muzică și dans popular „Struguraș” al cărui coregraf este dna Nina Pricladova și dirijor Dumitru Plaschevici au reușit să cucerească din nou publicul grec participând la cea de-a 47-a ediție a Festivalului Internațional Karaiska-keia 2014 desfășurat în perioada 26 iunie - 2 iulie în orașul Karditsa.

Această evoluare era și o provocare pentru artiștii ungheneni, deoarece ansamblul „Struguraș” a mai participat la 5 ediții și este un nume binecunoscut deja publicului respectiv, fiind îndrăgit pentru frumoasa prestație, profesionalism și repertoriul variat. După prima evoluare din cadrul deschiderii festivalului în scena orașului Karditsa „Struguraș” - ii au cucerit inimile publicului spectator prezentând cu mult har și cunoaștere în profunzime arta muzicală și coregrafică națională

alături de renumite ansambluri din Grecia, Egipt, Israel, obținând prin devotament artistic și măiestrie interpretativă de invidiat aprecieri de înalt respect prin ovații neîntrerupte și dragoste față de cultura și arta noastră, dar și față de frumusețea la chip și dăruirea de de sine în prezentarea obiceiurilor și tradițiilor poporului nostru.

Apoi, evoluând cu program artistic variat în comunele Leontari, Kipseli, Servota, Ecară, localități asemănătoare satelor noastre, cu oameni simpli la chip și la port, dornici de frumos, care ne-au transmis în aprecierile noastre despre ei atâta curățenie spirituală cuget dumnezeiesc – fapt ce mi-a frapat adânc gândirea, pentru că ei veneau cu sentimente divine, scenele de spectacole fiind în toate comunele în fața bisericii. Organizatorul și responsabilul de desfășurarea la înălțime a spectacolelor noastre, de fiecare dată a fost preotul localității respective

care deschidea oficial sărbătoarea prin predica sa și împreună cu enoriașii purtau grija invitaților, iar la final, cu toții se prindeau în hora prieteniei. În semn de mult respect și mulțumire ei ne-au oferit daruri - o icoană sfințită și un coș decorat frumos încărcat doldora cu paste și băuturi tradiționale. În urma unui dialog cu organizatorii am conștientizat că biserica își asumă toate cheltuielile ce țin de organizarea spectacolelor, astfel cultura și credința erau cot la cot slujind împreună aceluiași scop - educație și promovare prin frumos.

Acest festival ne-a ajutat să apreciem cultura valorilor europene, unde oamenii din acest domeniu sunt susținuți, respectați, apreciați. La noi în Republica Moldova la acest capitol este loc de mai bine și sper din toată inima că odată cu semnarea acordului de asocierea RM cu UE v-a pune mari accente și pe susținerea și dezvoltarea culturii.

VRĂJITĂ DE MUZICĂ, CASA EI...

Marele George Călinescu spunea că locuința trebuie să exprime omul. Parafrazând acest aforism, putem spune că școala de arte „Valeriu Hanganu” din or. Cantemir este întruchiparea omului, artistului și conducătorului Virginia Boncev, acea, care și-a început aici activitatea de muncă și care a edificat casa artelor frumoase, casa vrăjită de muzică, artă plastică, dans, teatru etc. A crescut și educat aici, de-a lungul celor 35 de ani, o „armată” de artiști (cca 600-n.n.), oameni frumoși la suflet și la chip, oameni pentru care arta este, prin esența sa, afirmare, binecuvântare, sacralizare a existenței. Și așa cum arta nu există fără om, care pe de o parte, singur o crează și, pe de alta, singur se bucură de dânsa (or, în natură nimeni, decât omul nu

și-au consacrat viața și activitatea muzicii. Actualmente, la școala din centrul raional, dar și la filialele din Gotești și Baimaclia își fac studiile 276 elevi, care-s îndrumați de 32 profesori cu grad didactic I și II, cu studii superioare și medii speciale, elevii școlii fiind participanți ai diferitor concursuri, festivaluri raionale, zonale, republicane, internaționale a instrumentiștilor și interpreților în România, Bulgaria, Rusia, Franța, Belgia, alte țări, acesta fiind și rezultatul muncii asidue a profesorilor Marina Simion, Ion Solomon, Oaxana Nichiforov, Doina Argint, Elena Scutelnic, Aliona Corbadji ș.a.

O mare bucurie și legitimă mândrie este faptul că cca 50% din colectivul actual al instituției o constituie foștii absolvenți ai școlii; lo-

omagiul profesorilor instituției, unde a învățat, iar ulterior a și activat ceva timp:

„Mă mândresc sincer cu faptul că de baștină sânt din raionul Cantemir, unde am absolvit școala de arte și unde vin de fiecare dată cu o deosebită plăcere. Mă bucur că am avut parte de părinți buni și profesori înțelepți, grație eforturilor cărora am ajuns fericit și împlinit. De astă dată am adus în dar piesa „Flori pentru profesori”, în câteva versiuni; de asemenea, am dăruit școlii o culegere de note din șapte piese pentru pian; două CD-uri: unul cu muzică instrumentală, orchestrală și corală și altul cu muzică vocală; un alt cadou este o culegere de note și texte la 12 piese de muzică ușoară pentru copii și adolescenți. Sânt bucuros de

că piesele mele vor fi cântate de școlii natale, de toți cei pasionați de feerica lume a muzicii”.

Au venit la școala dragă foștii absolvenți, unii dintre care-chiar de notorie-pentru a sărbători jubileul 35 ani al școlii, i-au ascultat cu atenție învâțăcei, au cântat ei înelodiile de altă dată, au rețrăit zilele anilor de neuitat, onorându-i cu cadouri, cu florile recunoscutei, cu inimă bună și zâmbete de dascăli blajini, pentru ca să crească, copleșiți de emoții cum „construită” casa lor natală,

Școala de Arte „Valeriu Hanganu”: la baza ei stă colectivul pedagogic, cunoștințele pe care dascălii le transmit discipolilor, grija și atenția, tactul pedagogic rafinat, aplicat față de orice copil, profesionalismul de care dau ei dovadă, valorile transmise generațiilor, ca, în final, să se bucure, să se mândrească, să fie demni de numele de absolvent al prestigioasei instituții cultural-artistice.

că din Comrat, colegie din raionul Leova, fostele absolvente din Cricova și mulți alții.

Acel ce crează, trebuie să muncească veșnic. Anume astfel o cunoaște o lume întreagă pe doamna Virginia Boncev, care a reușit să edifice o instituție unde s-au înscăunat și viețuiesc în pacer și înțelegere creația, dragostea de sublim și frumos, unde domnește fericirea și bunăvoința, toleranța și cumsecădenia. Din cei cca 600 de absolvenți, 260

Coroi, Traian Nica și Marcel Bocușcan și mulți alții, care-și fac studiile sau activează în diferite instituții de profil din țară, de peste hotare și care au dus hăt departe faima școlii, promovând muzica, tradițiile și datinile neamului.

Iată ce le-a mărturisit celor prezenți muzicianul, compozitorul și profesorul Vlad Mircos, autorul frumoasei melodii „Flori pentru profesori”, cântată de corul școlii, care este și un gest de recunoștință,

Sub semnul Anului Dumitru Matcovschi

Spectacolul „**Pomul vieții**” de regretatul **Dumitru Matcovschi** este povestea tristă a oamenilor cumsecade, emotivi, temperamental, care sorbesc cu patimă din cupa suferințelor omeniești, iar condimentarea spectacolului cu efecte comice este oportună, evoluția actorilor atingând coardele sufletului uman, acestea au fost impresiile spectatorilor cantemireni, care au vizionat, în ultima zi a Festivalului Internațional de muzică spectacolul respectiv montat de Teatrul Național „Mihai Eminescu”.

E o reprezentatie teatrală care denunță metehnele societății noastre. Versurile matcovschiene: „*Sfântă ni-i casa, din leagăn de dor ce coboară*” exprimă un adevăr simplu și profund al protagoniștilor spectacolului. „**Pomul vieții**” ne îndeamnă să uităm de suferință pentru totdeauna. Să ne iubim rădăcinile, să ne apărăm moșia, vatra strămoșească. Piesa „Pomul vieții” a fost scrisă în 1977 și în 2013 a fost montată a doua oară, după 31 de ani. Dumitru Matcovschi a spus că se bucură că spectacolul e realizat de altă generație și că este meritul regizorului Alexandru Cozub, că piesa apare altfel. „*Sunt împăcat cu această viziune regizorală pentru că spectacolul este contemporan. Piesa vrea să denunțe metehnele societății noastre. Mă bucur că Sandu Cozub s-a apropiat de durerile mele, suprapunându-le peste ale lui. Problemele sunt mai mari acum ca atunci. Pentru că atunci încercam să rezistăm cumva într-o societate dictatorială. Acum suntem liberi de 20 de ani și ceva, dar am rămas un popor ticălos. Cădem din ce în ce mai mult. Prăpastia se afundă*”, a men-

ționat Dumitru Matcovschi. „*Trăim cu toții cu capul în jos. Muncim, ne căznim, mâna cerească așteptăm. Și casa de acasă ne părăsim. Umblăm prin lume cu mâna întinsă, îndurare de la neîndurători cerșim. Neam după Adam. Să fie oare? Avem sau nu mai avem obligațiuni? Ținem sau nu mai ținem la focul din vatră? Dacă nu ținem, pomul vieții se va îngălbeni, nu va mai rodi... Să știm a fi stăpâni și noi acasă, să avem părinți. Mama și tata nu se aleg, sunt de la Dumnezeu. Frații și surorile, la fel, sunt de la natură*”, mai concluziona marele Poet și Dramaturg, Dumitru Matcovschi, exprimându-și speranța că noua montare va fi mai dură decât prima, or, „Pomul vieții” ne îndeamnă să fim vigilenți, să fim patrioți.

... Spectatorii - copii, tineri, maturi - au urmărit cu interes spectacolul. Ei s-au deplasat imaginar în acea lume reală, fără careva retușări. Eroi de pe scenă, ajunși la disperare din cauza unui context istoric și social nefast, afectați de sărăcia și degradarea satelor moldovenești, prinși în plasa unor păcate congenitale și a unor întrebări fără răspunsuri, oamenii din „Pomul vieții” trec prin mai multe încercări și „vămi” sufletești până înțeleg un adevăr atât de simplu și profund, exprimat prin versurile matcovschiene, devenite antologice: „*Sfântă ni-i casa din leagăn de dor ce coboară*”. Mesajul spectacolului este că neamul nostru trebuie să țină aprins focul din vatră, să fie mult mai receptiv la problemele societății și să-și păstreze credința și voința de a se purifica, de a o lua de la capăt, pentru a renaște, asemeni păsării Phoenix.

SATUL COSTEȘTI ȘI-A SĂRBĂTORIT HRAMUL

La 22 mai, la Costești, a fost sărbătorit Hramul bisericii „Sf. Nicolae”, 105 ani de la întemeierea lăcașului respectiv și 441 de ani de la atestarea localității. Această zi a început cu serviciul divin oficiat de preoții din sat, în frunte cu Parohul Vasile Ciobanu. Oaspete de onoare a fost Mechesebec, Arhimandritul Mănăstirii Putna.

În cadrul ritualului divin au participat sătenii, conducerea locală, în frunte cu primarul Vasile Borta. Toți au rămas profund impresionați de unicitatea și frumusețea cântărilor divine ce au răsunat în timpul slujbei creștine, precum și de cântecele grupului etno-folcloric „Haiducii”, care a adus în inimile celor prezenți bucurie și lumină. După încheierea serviciului divin, toți localnicii au mers în centrul satului, unde, de la mic la mare, au ieșit la sărbătoare.

Șirul activităților a început cu masa rotundă condusă de dna Maria Nartea, profesoară de limba și literatura română de la Secția Raională de Învățământ, locuitoare a satului, la care au participat preoți, profesori, șefi de instituții ș.a. Cuvinte de felicitare către spectatori au fost rostite de către primarul localității, Vasile Borta mult apreciate de cei prezenți.

La sărbătoare au fost prezenți și dl Marian Lupu, Lilian Popescu,

președintele raionului Ialoveni și A. Melenciuc, vicepreședintele raionului Ialoveni ș.a.

Ca sărbătoarea să fie mai atrăgătoare, localnicii, membrii instituțiilor din sat au amenajat expoziții inedite cu lucrări țesute, brodate și lucrate de mâinile iscusitelor gospodine. Nu a lipsit nici tradiționala „Casa mare”, amenajată cu grijă de localnicile satului, care au muncit cu dăruire pentru a face sărbătoarea cât mai frumoasă și mai bogată în spirit românesc. Juriul a apreciat participanții expoziției, care s-au învrednicit de diplome și premii. Nu puteu să lipsească și competițiile sportive. Trânta la cocoș și berbec sunt obiceiuri tradiționale care se practică în localitate la care participă an de an tot mai mulți voinici. Duerile încordate au fost un adevărat spectacol pentru cei adunați. Toți s-au

dovedit a fi bravi, cocoșul i-a revenit lui Grigore Antoci, i-ar berbecul lui Veaceslav Grigoriță.

Ne-au întregit sărbătoarea grupul etno-folcloric „Haiducii”, ansamblul folcloric „Floare de numă-uita” din s. Sociteni, „Hangițele” din Dănceni și „Datina” din Ruseștii-Noi, interpreții de muzică populară Zinaida Julea și Mihai Ciobanu, interpreții de muzică ușoară Anatol Mârzenco și Natalia Gordienko și colectivul de dans „Elegance”.

Sărbătoarea s-a încheiat cu o frumoasă tradiție din străbuni care constatăm cu bucurie că se mai păstrează la Costești, „Hora Satului”, susținută de ansamblul „Hores” din s. Horești.

.....
RITA MELNIC, LUDMILA GLIJINSCHII, BPO Șoldănești

În sânul Familiei se naște Pacea

„Familia este Patria cea mică...” anume sub acest slogan la 18 mai 2014, în cadrul Bibliotecii Publice Orășenești a avut loc o frumoasă activitate dedicată Zilei Internaționale a Familiei - festivitate destinată celebrării și promovării valorilor familiale, organizată cu multă dăruire de sine de către binevoitoarele bibliotecare de la BPO Șoldănești.

Serata literar muzicală a găzduit

atât familii tinere cât și cupluri ce au parcurs deja un drum lung în viață. Familii frumoase, duioase, familii care și-au împărtășit din experiență și au depănat amintiri minunate împreună cu toți participanții.

Și fiindcă „Familia este nucleul civilizației...” oaspeții evenimentului au ținut să încante audiența cu poveștile lor de viață. Basmelor de dragoste ale cuplurilor prezen-

te au impresionat prin profunzime, finețe, nostalgie cât și prin cuvinte de mulțumire adresate jumătăților. Astfel, o generoasă vocabulă de îndrumare a fost adusă de către minunata pereche Eugenia și Vadim Matcovschi, care au vorbit cu o deosebită plăcere despre propria familie și au oferit sfaturi tinerelor familii prezente. Un frumos jubileu de safir – 45 de ani de căsnicie, a fost ce-

lebrat în familia soților Cleopatra și Grigore Moraru. Aceștia din urmă declarând că la fel cum safirul este una dintre cele mai prețioase pietre din lume, familia este cel mai de preț lucru din viața unui om.

Nunta de porțelan sau 20 de ani de căsătorie, a fost celebrată alături de BPO Șoldănești și de frumoasa familie a dlor Stela și Alexei Negara. Ei ne-au vorbit cu emoții despre nunta pe care au avut-o precum și familia lor. Alți doi parteneri de viață, soții Galina și Valentin Moldovanu, chiar în ziua de 18 mai, cu 34 de ani în urmă au fost mire și mireasă! - Motiv pentru care bibliotecarele le-au prins buchete în piept după cum spune tradiția. Deasemenea la sărbătoare au fost prezenți mulți prieteni ai bibliotecii, care de fiecare dată sunt receptivi la invitația gazdelor și vin cu gânduri bune. În această ordine de idei, ne bucură faptul că cu un cuvânt de felicitare a venit și viceprimarul de Șoldănești dl Leonid Paerele.

Un accent deosebit a fost pus de către organizatori pe promovarea sărbătorii Zilei Familiei în societate, toți oaspeții afirmând că această săr-

bătoare joacă un rol incontestabil în cadrul comunității noastre. Oaspeții au rămas impresionați de hulașii și inimioarele coapte cu suflet și oferite on dar fiecărei familii de către bibliotecara Rita Melnic. Cuvinte dulci, cântece și versuri au fost în capul mesei. Un aport deosebit a fost adus și de moderatoarea activității dra Mihaela Melnic, care cu succes a implicat participanții în conversații sincere.

Într-un final, oaspeții au fost de acord că familia este o împlinire care nu se desprinde indiferent de obstacolele vieții, un fel de lume aparte, cu bune și cu rele, dar toate trăite împreună, sub același ritm de inimă și cu vise comune, acesta fiind motivul pentru care celebrarea Zilei familiei, este de o importanță maximă pentru noi.

Biblioteca și comunitatea

LIDIA GONTEA, BPR „Iulian Filip”, or. Drochia

La 10 iunie, la biblioteca publică raională Drochia s-a desfășurat conferința zonală „Biblioteca și comunitatea: consolidarea relațiilor”, care a avut în vizor activitatea bibliotecii moderne sub patronatul Ministerului Culturii RM, Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”, Institutului Cultural Român „Mihai Eminescu” din Chișinău, CODIBIB Moldova, Programului Național Novateca, Secției Cultură Drochia și Bibliotecii publice raionale „Iulian Filip”. La această întrunire au participat peste 70 de bibliotecari din 10 raioane

învecinate și bibliotecari din raionul Drochia.

Biblioteca este văzută ca un spațiu deschis pentru viața culturală locală, un forum pentru gând și opinie. Fiind o instituție social-culturală, cu rol fundamental, stă permanent la dispoziția colectivității pentru care a fost creată, străduindu-se, pe cât posibil, să satisfacă în cât mai bune condiții nevoile utilizatorilor săi.

În prezent, în era informatizării și cunoașterii, a devenit necesar ca rolul bibliotecii în societate să se modifice, este momentul de transformare a bibliotecilor în centre

multifuncționale. Locuri unde oamenii să vină după diverse servicii. Trebuie să întoarcem oamenii la carte.

La conferință s-au discutat mai multe probleme, legate de activitatea bibliotecilor în era informațională. S-a pus accentul pe aceea, ca biblioteca să fie plasată în centrul comunității, iar biblioteca să devină centru comunitar, carte să fie în primul rând un centru de resurse și informare, centru de învățare pe tot parcursul vieții (programe pentru copii, adulți, persoane dezavantajate fizic și social, etc.).

Cum putem asigura un loc bi-

blioteci și bibliotecarului în această lume în permanentă transformare, cum poate biblioteca și bibliotecarul să rămână relevante pentru societate și pentru comunitățile pe care le servesc? Cum pot bibliotecile supraviețui într-un viitor digital sau chiar hibrid? Cum vom accesa, utiliza și beneficia de informație într-o lume din ce în ce mai computerizată? Care este locul bibliotecii în ecosistemul informațional modern? Ce funcții trebuie să acopere biblioteca modernă? Ce servicii relevante pot să acorde bibliotecile pentru a fi

utile și necesare beneficiarilor?

Acestea și alte probleme au fost discutate la conferință.

Foarte interesantă a fost gala serviciilor de top, în cadrul căreia fiecare din bibliotecile – centre metodologice de nivel teritorial, participante la conferință, au prezentat câte un serviciu nou care se bucură de cel mai mare succes în rândurile membrilor comunității. Comunicările au fost prezentate și în format electronic. Bibliotecarii prezenți au rămas impresionați de serviciile aplicate în bibliotecile din raioanele învecinate,

și-au expus părerile și vor aplica cele mai interesante idei de servicii noi în comunitatea unde activează.

Întrunirile de specialitate au o mare importanță în formarea profesională continuă a personalului bibliotecilor și participarea la această conferință a creat noi oportunități pentru formarea continuă, în scopul creșterii performanțelor profesionale, în acord cu exigențele impuse de accesul la tehnologiile moderne și de nevoile de informare și formare specifice ale beneficiarilor serviciilor de bibliotecă.

SILVIA PRODAN, director adjunct educație, gimnaziul Crișcăuți

Folclorul renaște la Crișcăuți

Viața omului e constituită din zile senine și mai mohorâte, din clipe fericite și dureri... Dar vorba cântecului: *Moldovenii când s-adună / Și-n petreceri se avântă / La un colț de masă plâng, / La alt colț de masă cântă*. Îndurerată ne este inima din cauza trecerii în neființă a Doamnei Nadejda Serediuc care de-a lungul anilor a fost scânteie pentru torța folclorului autentic, a fost „cheia sol” a muzicii populare și a dus faima ansamblului „Vatra” în țară și peste hotare.

Numele ei azi îl poartă Căminul de cultură din satul natal și chiar la primul an după moartea Domniei Sale Nadejda învățăceii ei au inițiat „Festivalul Nadejda Serediuc” care este acum la a doua ediție.

Frumos eveniment cultural s-a desfășurat în duminica de 18 mai curent la Casa de cultură Crișcăuți, raionul Dondușeni unde s-a adunat lume de peste lume uniți de un singur scop - promovarea folclorului autentic. Aici au fost prezente colectivele: „Cimbrisor”, s. Sudarca, „Ciobănașul”, s. Dondușeni, „Ploceanca”, s. Plop și gazda festivalului, continuatorii și promotorii cântecului crișcăuțean,

ansamblul „Vatra”, conducător artistic Raisa Lungu.

Deschiderea solemnă, omagiul adus celei care a fost N. Serediuc, le-a revenit discipolilor acestei Doamne - inițiatori și sponsori ai acestui festival. Ideea a fost susținută de Secția Cultură Dondușeni, iar organizatori - primarul de Crișcăuți A. Semeniuc și directorul Casei de cultură dna Raisa Lungu. Fanfara din s. Dondușeni a preluat activitatea uimind cu muzica încântătoare pe cei prezenți.

Cu succes și foarte bine pregătiți au fost evoluările formațiilor fol-

clorice și a soliști. Prezenți în scenă, spre bucuria noastră, au fost copiii care vor duce în vremuri tradițiile și obiceiurile poporului nostru, cântecul și dansul popular.

La finele festivalului, în scenă, au fost invitați membrii precedenți ai ansamblului „Vatra” dirigit de Doamna Serediuc.

Emoționante clipe au trăit toți participanții, spectatorii, sătenii, sponsorii, organizatorii și copiii. E o inițiativă frumoasă, iar noi să trăim și s-o pomenim ducându-i dorul în veșnicie, căci veșnicia s-e naște la

Tatiana Sofronovici s-a născut la 3 aprilie 1959 în satul Bălănești, Nisporeni, în familia Anei și a lui Vasile Adam. Părinții ei au lucrat în colhoz ca toți țărani basarabeni, care după anul 1945 au fost desproprietăriți și băgați aici cu de-a sila. Tatăl ei, Vasile Adam (3 martie.1920 -11 octombrie 1984), este fratele scriitorului Grigore Adam. A lucrat în colhoz în calitate de casier și apoi mai mulți ani administrator al gospodăriei agricole. Vasile Adam a fost circa 30 de ani conocarul satului. Împreună cu soția sa Ana au crescut și au educat opt copii: Grigore, Valentin, Constantin, Margareta, Vasile, Tatiana, Veaceslav, Viorica educați în spiritul dragostei și respectului pentru aproapele, pentru valorile general-umane, naționale și creștine, moștenite din străbuni. Conocarul Vasile Adam a alțoit în sufletele lor dragostea pentru creația populară, încurajându-i să-și dezvolte aptitudinile din acest domeniu.

Mama ei, Ana Adam (20 martie 1926 -14 octombrie 2010), a trudit la muncile câmpului.

Tatiana a fost înzestrată de Dumnezeu cu har artistic deosebit. Pe lângă darul de a cânta, ea a fost și o declamatoare cum rar se întâlnesc. Recita excelent baladele „Miorița”, „Brâncoveanu Constantin”, poezii din Eminescu, Alexei Mateevici, Grigore Vieru și alții.

Activitatea timp de 22 de ani în cadrul ansamblului folcloric „Țărâncuța” din Durlăști și editarea culegerii de folclor „Ilenuța Româncuța” sunt pagini alese din viața interpretei de folclor Tatiana Sofronovici, una dintre harnicele albinuțe care a trudit în miraculoasa grădină a folclorului.

O harnică albinuță în grădina folclorului

UN POET ȘI O ARTISTĂ

Un poet și o artistă
Soarta au ajuns să-și lege.
Ea, de-i veselă sau tristă,
El, poetul, o-nțelege.

Căci poetul o iubește,
Cum iubesc numai poezii.
Versuri dulci îi tot șoptește,
Ușurându-i calea vieții.

Păstrând zestrea lor de-a casă,
Dragostea și omenia,
Au ținut în cap de masă
Cântecul și poezia.

Și încetul cu încetul,
Trei decenii împreună
Ea, artista, cu poetul
Au trăit în voie bună.

Având viața lor frumoasă,
Împletită strâns cu dorul,
Au zidit o mândră casă,
Au crescut cu drag feciorul.

Dar, artista, fără veste,
A plecat în veșnicie...
Astăzi, trist, poetul este
Și-o mai plânge-n poezie

BLAJINILOR

În memoria celor răposați

Vai, Blajinilor, știți, oare,
Sufletul ce mult ne doare
Când plecați de printre noi,
Colo-n lumea de apoi?
Clocotul durerii voastre
Intră-n inimile noastre.
Voi durerea ați uitat-o,
Noună toată ne-ați lăsat-o.

Voi, Blajinilor, dormiți,
De noi parcă nici nu știți,
Doar prin somn cu noi vorbiți,
Semne tainice ne dați
Și în ceruri ne-așteptați...
Copleșiți de grea durere,
Fără-a voastră mângâiere,
Triști și fără bucurii
Noi suntem ca-n iad de vii!
Vai, Blajinilor, de ați ști,
Mulți dintre voi n-ați mai muri.
Vai și de-ați putea vedea,
Unii poate-ați învia.

2 noiembrie 2013,

În ziua Moșilor de toamnă

ÎN CASA NOASTRĂ DIN DURLEȘTI

În casa noastră din Durlăști
Al doilea an de-acum lipsești
Și doar din poze mă privești
În casa noastră din Durlăști

Mă doare mult plecarea ta,
Singurătatea-i boală grea.
M-am săturat, mă tem de ea,
Mă doare mult plecarea ta.

În casa noastră azi e trist,
Eu nu trăiesc, ci doar exist,
Al doilea an de când lipsești
În casa noastră din Durlăști.

8 martie 2014

BIBLIOTECA PENTRU COPII ÎN VIAȚA COMUNITĂȚII

Avem în sat o bibliotecă mică dar frumoasă. Sufletul ei sunt copiii energici, curajoși și mereu în căutare, iar bunătatea cugetului lor luminează gândirea.

Cartea vine în sufletul copilului ca o zână bună, atinge cu bagheta fermecată spirite care-și găsesc liniște, schimbându-și preferințele odată cu înălțimea zborului pe care-l atinge vârsta lui.

Evidențierea importanței lecturii în dezvoltarea abilităților de comunicare și formare a personalității m-a făcut să depistez forme noi de a deprinde cu lectura copilul de vârstă fragedă. Astfel grupul de preșcolari „Pelinei și Pelinițe” organizat de Biblioteca pentru copii în parteneriat cu lucrătorii instituțiilor preșcolare din comunitate, ne aduce un cititor curios, neastâmpărat, care necesită multă atenție energizându-ne pe noi, maturii. Pentru acest grup în proces de formare a personalității, alegem lecturi pline de zâmbet și farmec copilăresc pentru a le trezi dorința de a cunoaște lumea înconjurătoare. Fragmentele „La cireșe” de Ion Creangă; „Șoricelul educat” de Ianoș Țurcanu; „Plăcințele cu mărar” de Iulian Filip – i-a învățat ce înseamnă dialog, au deprins cu vînte noi explicându-li-se sensul.

Stimularea interesului față de lectură este punctul de tangență dintre bibliotecă și învățătorii claselor primare. Activitatea cu genericul: „Eminescu – luceafăr sfânt de lumină pe pământ” promovat în cl. a IV-a, profesoară dna Alexandra Mihai – fire iubitoare a creației eminesciene, a cucerit prin multitudinea materialelor adunate, recitate și tălmăcite de utilizatori.

„Copii de azi sunt prietenoși,

cu caracter, mai porniți pe gândire” menționează înțeleptul scriitor S. Vangheli. Ei citesc dacă „cărțile sunt interesante”. Concursul republican „La izvoarele înțelepciunii” stimulează tinerii spre lectură. „Copiii pentru a crește mari trebuie să se sprijine pe ceva frumos” spune Iulian Filip, iar acel „ceva” anul acesta este scriitorul, poetul și dramaturgul Dumitru Matcovschi, iar Gabriela Buzulan, participantă la concursul respectiv a menționat: „Abea acum înțeleg cât de vastă este opera lui Dumitru Matcovschi”.

Actualmente, pentru copii, pe prim plan este calculatorul dar biblioteca are sarcina de ai atrage spre carte, ai face să înțeleagă că insuficiența lecturii le va produce lacune în nivelul de cultură generală. „Cartea formează mintea și sufletul copilului” menționează Aureliu Suceveanu. Valorificarea potențialului creativ al beneficiarilor bibliotecii îl realizăm și prin intermediul revistelor „a” mic”, „Alunelul”, „Florile dalbe” precum și concursurile organizate de Biblioteca pentru copii. Spusa populară ce semeni sloboade rădăcini se adevărește, precum „mlădița” Ana Țurcanu și-a întins brațele ajungând la gala laureaților a Salonului de Carte, participând la concursul „Pagini din istoria familiei mele”. Am încercat să trezesc curiozitatea potențialilor mei utilizatori și sper că ei vor păstra pentru totdeauna setea de informație. „Suntem fericite că trăim într-o comunitate în care avem acces la astfel de bogăție precum biblioteca”, își deschid inimile două zgâtii de copile nedespărțite, două viitoare „scriitoare” - Gabriela Agachi și Mădălina Ceban. Mă bucură acest

lucru și constatez cu mândrie că rolul bibliotecii în abordarea aspectelor utile, interesante ale vieții copiilor din sat își atinge scopul. Paulo Coelho spune, că biblioteca este un pod care face conexiunea între om și viața reală. Deci, biblioteca are nu doar importanță în dezvoltarea personală, dar și socială. Un copil activ, membru al comunității va deveni un adult activ. Natalia Agachi, Galina Ursu, Aliona Beșliu, Zinaida Grumeza – o pleadă întreagă de foste utilizatoare ale bibliotecii noastre au transmis „comorile” literare copiilor dumnealor – Mihaela Dolință, Natalia Țurcanu, foste beneficiare, acum studente, susțin că activitățile petrecute în biblioteca noastră le sunt utile deoarece le-au inițiat în organizarea unor activități literare, le-au format deprinderi, poziții, atitudini ori cel puțin sunt informate de anumite lucruri. Exersând capacitățile de afirmare a utilizatorilor, biblioteca îmbunătățește contactul cu societatea.

Cu părere de rău adulții sunt nevoiți să acorde mult timp pentru susținerea unei existențe decente iar copii sunt atrași de „minunile” tehnicii lăsând în umbră lucrurile frumoase precum cartea ori petrecerea timpului liber în sala de lectură... și aici biblioteca are mult de lucru. Cu toate acestea, e bine când folosim internetul pentru a ne informa, a comunica cu semenii din alte țări, e frumos ca tineretul să participe ON-line la diverse concursuri dar e păcat când jocurile copilăriei ori visele frumoase ale adolescenților sunt „furate” de calculator. Rolul bibliotecii este de a combina lucrul cu cartea și folosirea calculatorului, constituirea și consolidarea unor re-

lați de prietenie și dobândirea bunei dispoziții a ambelor tabere de utilizatori.

Pentru a îmbunătăți serviciile de bibliotecă am recurs la cei mai activi beneficiari cu scopul extinderii rolului instituției în diversificarea necesităților de comunicare socială a cetățenilor. Astfel, cele mai importante evenimente din viața comunității sunt organizate de comun acord: întâlnirile cu scriitorii, hramul satului, sărbătorile naționale - Ziua copiilor, Ziua Europei sunt doar câteva din șirul de evenimente. Membrii cercului literar „Tinere

mlădițe” au participat de curând la Festivalul internațional de poezie „Renata Verejanu” care a avut loc în incinta bibliotecii raionale Drochia. Juriul: M. Cojocaru, T. Roșca, L. Gontea, A. Rusnac au avut mult de lucru la aprecierea învingătorilor. La proba recitarea poeziei Renatei Verejanu au devenit învingători Gabriela Agachi și Mădălina Cebanu, proba creații proprii a fost câștigată de Sandu Cibotaru iar Mădălina Pripa a devenit victorioasă probei - eseu despre creația Renatei Verejanu. Emoționată a fost întâlnirea copiilor cu scriitoarea Renata Ve-

rejanu a cărei sfaturile îi vor însoți pe parcursul întregii vieți iar clipele petrecute împreună vor înfrumuseța amintirile viitorilor poeți.

Biblioteca pentru copii colaborează cu mulți oameni cu suflet mare care sunt aproape de problemele bibliotecii, printre acestea se numără scriitorii Ion Vieru, Ianoș Țurcanu – consătenii noștri care au sădit sămânța cuvântului literar în inimile micilor beneficiari.

Pentru a găsi mai ușor răspuns la întrebările ce vă frământă vă îndemn să ne pășiți pragul cât mai des și împreună vom crește copii minunați.

Cine sunt eu?

CAROLINA DAȘCHEVICI

Carolina Dașchevici se manifestă în poezie cu universul ei specific de trăiri, sentimente, gânduri, asociații, pentru a contempla frumusețile lumii, a exterioriza elanurile subtile ale unui suflet însetat de candori. Este o poezie juvenilă inspirată din legătura directă cu realitatea înconjurătoare, autoarea se regăsește într-o ambianță cordială, familiară, prietenească, unde își exprimă încântarea în fața lumii pe care o descoperă și o percepe în felul ei, cu seninătate, cu o bucurie lăuntrică învăluită într-o ușoară dezinvoltură romantică. Paradisul pierdut al copilăriei mai transpare în culoare de curcubeu după o „ploaie albastră”. Clipa trăită are un „miros de

trandafiri și fluturi la orizont”, de unde pogoară ca într-un eden „vise de înger”. Starea halucinantă de vis / Nebunia viselor mele zdruncină cerul / menține tânăra poetă într-o exaltare lăuntrică, o determină „să sărute razele de lună” și cu „mâinile tremurătoare” să ajungă la stele, iar acolo, așa cum ni se sugerează în continuare „vibrez cu lacrimi mângâiate de îngeri”.

Îi dorim să atingă piscurile spre care râvnește, să se mențină într-o vibrație artistică proaspătă și originală, iar îngerul păzitor s-o însoțească în lumea poeziei.

Dr. Tatiana Butnaru

CINE SUNT EU?

Eu sunt un fir de țărână
din pământurile Moldovei
Sunt o picătură de apă
din apele ei
Sunt puțin aer
din atmosfera ce o înconjoară
Sunt o bicățică mică
din soarele ce o luminează și o încălzește
Sunt o stea
ce se vede pe cer,
Sunt un copil cu viitorul luminat
de șoaptele dulci ale mamei...

LUNĂ PLINĂ

Azi-noapte a fost lună plină.
I-am sărutat razele,
Era toată o lumină,
Toată, mai puțin buzele.

Buzele erau de un negru pal
Și nu aveau nici urmă de contur,
Un negru simplu, chiar banal,
Pată neagră pe-o lună plină. Dur!

N-am întrebat luna ce s-a întâmplat.
Dar, azi te-am văzut, ți-am sărutat razele.
Erai toată un cer înnorat,
Toată, mai puțin buzele...

TOAMNA DRAGOSTEI

E toamnă...
Cade frunza de pe ram,
E toamnă...
Bate ploaia lin în geam,
E toamnă...
Și eu încă te iubesc.

Este trist...
Pe lume fără tine,
Este trist...

Căci tu nu ești cu mine,
Este trist...
Căci viața-mi trece-n jale,
Este trist...
Căci merge pe-o altă cale.

COPILĂRIE

Dulcea mea copilărie
Nu te voi uita nicicând
Ești o floare pe câmpie
Te voi purta mereu în gând

Dulcea mea copilărie
Ce frumoasă tu ai fost
Eu te chem din nou la mine
Dar nu are rost

Căci vremea trece, vremea vine
Viața e scurtă cum e EA
Și tu te duci de la mine
Rămâi cu bine, copilăria mea!

ANUL DUMITRU MATCOVSCHI

În scopul descoperirii tinerelor talente, dezvoltării artei oratorice dar și a valorificării potențialului de creație, teatrul „V.Apostol” a anunțat în perioada 01 aprilie – 21 mai 2014, Concursul declamatorilor, ediția a II-a. Concursul a fost dedicat Anului D.Matcovschi. Finala a avut loc la 22 mai în incinta Teatrului.

Competiția cu marca unui eveniment deschis, a oferit posibilitatea de a participa unui public divers. Au fost anunțate două categorii: I. Concursul declamatorilor; II. Concursul de creație literară.

La etapa finală au participat 46 de împătimiți ai poeziei, conform categoriilor de vârstă 7-12 ani, 13-17 ani și de la 18. Surpriza concursului a fost participarea persoanelor de la Societatea Orbilor din Soroca. Aceasta a emoționat publicul.

Declamatorii au recitat în exclusivitate din creația Marelui Dumitru Matcovschi. Juriul s-a ghidat de condițiile prevăzute în regulament: ținuta artistică, dicție, coerența vorbirii și expresivitatea, capacitatea de memorare.

La categoria Creație literară au fost admise poezii, proză (esee, reflecții) – creație proprie din care nu trebuia să lipsească un text cu caracter patriotic. Astfel în partea a doua a zilei s-au decernat premiile:

Categoria Declamatori:

Locul I – Sergiu Liulca, Liceul Teoretic „C.Stere” (Soroca); Locul II – Cristian Baltă, Liceul Teoretic „C.Stere” (Soroca); Locul II – Nicoleta Turcu, Liceul Teoretic „C.Stere” (Soroca); Locul III – Ilinca Ilieș,

Jucicovschi Vlada.

Categoria Creație literară:

Locul I (poezie) – Suzana Dedov; Ruxandra Fiodorciuc, Liceul Teoretic „P.Rareș”; Locul II (poezie) – Grigore Iurciuc, Societatea Orbilor; Locul II (poezie) – Cezara Cernei, Liceul Teoretic „P.Rareș”; Alexandrina Păunescu, Liceul Teoretic „C.Stere” (Soroca); Valeria Găvoază, Colegiul Pedagogic; Novițchi Stela, Societatea Orbilor; Locul III (poezie) – Mălcic Sofia; Mătu Mihaela; Vanesa Popescu; Locul I (proză) – Țurcan Corina, Liceul Teoretic „I.Creangă” (Soroca); Locul II (proză) – Țârdea Cristina, Gimnaziul nr.1

Premiul Mare – Corina Țurcan, Liceul Teoretic „I.Creangă” (Soroca)

Premiul onorific al Teatrului i-a revenit Adelinei Snegur, elevă a Liceului Teoretic „C.Stere” (Soroca), membră a studioului de teatru „Cortina”.

Câștigătorii concursului s-au învrednicit de diplome, seturi de carte, reviste. Tuturor participanților li s-au înmănat diplome de participare, cărți. Desigur toți participanții au mai câștigat admirația publicului și a juriului, pentru curajul și dorința de realizare personală.

Cea de-a doua ediție a concursului s-a consumat, suntem în așteptarea altor participanți la ediția a II-a a concursului din 2015.

Dragi părinți, Vă mulțumim pentru că Vă îngrijiți de viitorul copiilor D-stră. Recunoștință profesorilor care îi îndeamnă spre manifestarea talentului.

Ina GORCEAG,
șefa secției literare, teatrul
„V.Apostol”.

Alături de laureați

ADEVĂRUL DUR ȘI ARTA DEMNITĂȚII

Un spectacol zguduitor bazat pe un text incendiar și scandalos, vizând tema ELEVI-PROFESORI, COPILII- PĂRINȚI, într-o societate confuză, marcată de dictatura banului... O premieră absolută pe scena teatrală a Moldovei cu tinerii actori: Ion Borș, Anatol Guzik, Dumitru Stegărescu, Mihaela Chiu (promoția 2009-2013, AMTAP, clasa - conf. univ. Nelly Cozaru, Maestru în Artă). În rolul profesoarei de matematică - actrița Eufrosinia Ureche-Capmari, de la Teatrul Național "V.Alecsandri", Balti. Toate acestea s-au întâmplat într-o seară de sfârșit de mai la teatrul "V.Apostol" din Soroca. Spectacolul în regia - Nellei Cozaru, a împărțit publicul sorocean în: cei care au acceptat provocarea și cei care n-au rezistat provocării (doar două persoane). Sigur prea dur, dar avem o realitate mai blândă?, sigur grotesc, dar parcă nu trecem pe lângă lucruri grave pe care ne facem a nu le observa, cu certitudine, însă, tot făcut cu talent și dăruire. Nu a fost

o ilustrare a vieții, ci un strigăt în limbajul artei: " Dacă copiii noștri nu vor fi buni, viitorul se anunță înfiorător pentru ambele generații!"

În așa fel, ne străduim să dăm publicului spectacole cât mai diverse, atât tematic cât și manieră de interpretare. Până la moment avem restanțe față de copiii cu vârstă preșcolară, dar sperăm, în stagiunea de toamnă, să acoperim și această categorie, poate și mai importantă pentru teatrul sorocean și nu numai.

PE ARIPILE MUZICII

La sfârșit de gerar, o mână de oameni îl petreceau spre locul de veci. Părea că numai la rostirea numelui muzicianului Valentin Dânga, toată suflarea basarabeană, împătimită de muzică veritabilă, trebuia să iasă cu flori la marginea drumului pe care pleca fără întoarcere. Nu mai vorbesc că toată procesiunea a fost așa cum a fost, dar și locul pentru mormânt s-a găsit într-o fundătură de cimitir. Sicriul a fost trecut peste gardul altor morminte pe mâinile slabe ale colegilor palizi la față și ei. Mi s-a părut că într-atâta a intrat nepăsarea în fiii acestui neam, că de acum nu mai contează dacă ai creat ceva pentru țară ori ai furat ceva de la ea. Nici casele și nici mormintele, nici locul caselor și nici ale mormintelor primilor și celor din urmă nu pot fi comparate. Fără să vreau îmi suna în minte versul coșbucian: „Cum mor mișei, /dacă mor cei buni așa?” (Moartea lui Fulger). Numele lui Dânga ar trebui să fie cunoscut

fiecărui, dacă a îngân timer măcar o dată imnul țării „Limba noastră”, or aranjamentul muzical îi aparține.

Nu cred că există vre-un compozitor contemporan din Moldova, care să nu fi ascultat atent creațiile acestuia, câteodată, se pare chiar foarte atent, încât motive, pasaje se pot descoperi în creația multora, însă, pe marginea gropii, cu greu s-au rostit două vorbe în memoria compozitorului. Poate că Dânga nici nu și-ar fi dorit să audă osanale, cât și-ar fi dorit să-i asculte muzica. Sufletul ales al maestrului va uita de locul „strâmt” unde a fost înhumat trupul și va

V.Dânga la Soroca

pluti pe aripile muzicii, împlinind simfonia universului. L-am cunoscut, am colaborat, îi prețuiesc munca și talentul. Dumnezeu să-l odihnească în pace.

P.S.: în data de 14 iulie compozitorul ar fi împlinit 63 de ani.

RĂTĂCIT

„Omul care are capacități mai multe, neapărat, este invidiat, chiar și de cei apropiați...” (V.Dânga)

Ce timp mi s-a dat să mă nasc !?

Pentru un pic de dreptate

Să suport cea mai aspră pedeapsă:

Să-mi văd bucuria
Cum își cară sicriul în spate,
Să strâng mâna oamenilor-zei
prin care văd mai departe,
iar moartea să-i tot strângă pe ei,
ca la culesul ciupercilor –
întâi pe cele mai frumoase...

din pădurea de pigmei!

În livada cu sentimente
După floare - fructe căzătoare...
Sunt ultimul rătăcit,
Prin grădina pustie
Plutesc pe o melodie.

28.02.14

DUMITRU FUSU

Născut la 29 Martie 1938 în satul Parcova, județul Bălți, Regatul României; Studii: Școala Teatrală „Boris Șciukin” din Moscova (1955 - 1960). Cursurile Superioare de Regie și Scenaristica din Moscova, Rusia; În anii 1960 - 1970, cu unele întreruperi, actor la Teatrul „Luceafărul” din Chișinău. În 1968 fondează Teatrul unui Actor. În perioada 1979 - 1984 - regizor la studioul „Moldova - film”. În 1999 - organizator la Chișinău al Festivalului Internațional de Teatru „One Man Show”. Dumitru Fusu face parte din „generația de aur” a teatrului din Republica Moldova alături de Ion Ungureanu, regretații Ilie Todorov, Dumitru Caraciobanu, Sandri Ion Șcurea, Ecaterina Malcoci, Valentina Izbeșciuc..

Decedat la 14 ianuarie 2014 la Chișinău, Republica Moldova.

NU CREDEAM

Actorului Dumitru FUSU

Nu l-am văzut îmbătrânind,
“Pururi tânăr, înfășurat în manta”-i
De nerv și de cuvânt.
Deși nu însușise bine a muri -

Murea actorul, se zidea actorul,
Deși nu însușise bine zborul -
Se inventa, zbura actorul.

La Parcova - altar, dar și cetate,
Din cartea inimii de mamă, bun oștean,
Când bea cocktailul de pământ cu lapte,
El învață-se dragostea de neam,
Iar din rostirea sfântă de părinte
Aflase tot ce nu se trece, nu se vinde.
Apoi a scris poem după poem
Și le-a rostit cu vervă de boem.

Dar un blestem i-a ferecat cuvântul,
Minciuna când ardea, ardea pământul
Și se-aștepta ca să răzbată slova,
Să fie auzită-n cer Moldova.

.....
Fecior de țară le-nvățat pe toate,
Știa: un Om atât de multe poate!
Dar cum să lași cosașul fără coasă,
Săracului să-i spulberi casa,
Pietrarului să-i macini piatra,
Brutarului să-i năruie vatra –
Cum poți să înțelegi așa ceva?
Răspuns n-avea. Tăcea și se ruga:
- Preasfinte,
adu-mi o gură plină de cuvinte!

17. 01.14

P.P.

MATEEVICI ȘI EMINESCU

Teatrul poetic, probabil este unul din cele mai cu „îngăduință” teatre (față de spectator), pentru că știut lucru: deși primul lucru care îl fac părinții e să învețe pe copil o poezie, poezia rămâne un gen dificil pentru toate categoriile de vârstă. Aici mă refer, la numărul redus de pasionați. Astfel teatrul poetic „Alexe Mateevici” a lăsat sala de spectacole proprie în vibrația cuvintelor rostite până în data de 13 iunie și a aprins Luceafărul eminescian pe scena teatrului „V. Apostol” din Soroca. Administrația teatrului chișinăuian a trimis, de astă dată, actorii care descifrează opera eminesciană de mai mulți ani. Spectacolul „La steaua”, cu actorii - Margareta Nazarchevici, Ludmila Botnaru și arhicunoscutul Nicolae Jelescu a fost așteptat de spectatori în preajma zilei de comemorare a geniului literaturii române.

Grupul de copii sosiți de la tabăra de vară „La Dumbravă” de la Soroca, s-a lăsat fascinat de frumusețea poeziei bine cunoscute de ei, dar și un pic îngândurați la audierea textelor cu încărcătură filosofică la care încă n-au ajuns cu „mintea și sufletul” deodată. Căci asta este taina poeziei, de a te fascina chiar și atunci

alții cu provocarea firească să găsească în cărți textele care le-au auzit prima oară, iar o parte din spectatori, pur și simplu, s-au lăsat duși de această „pasăre liberă” – poezia prin lumea zburcuiată pe care a trăit-o Mihai Eminescu. Momentul inedit pentru actorii de la teatrul „Alexe Mateevici” a fost recitalul scurt de pe scena de vară din preajma teatrului sorocean și cățaratul în cireșul doldora de cireșe care crește în vecinătatea acestei scene. Acest cireș a crescut mulți ani ca să devină piesă de decor pentru spectacolul nostru „Amintiri din copilărie” după I. Creangă care va „culege cireșe” în orice anotimp al anului în afară de cel care rodește fulgi.

*Ruxandra FIODORCIUC
clasa VI-a, Liceul teoretic “P. Rareș”,
or. Soroca*

EU

Eu sînt unică și...
Mă întreb:
- voi atinge vreodata perfecțiunea.
Aud aplauzele spectatorilor
(doar lumea e un teatru!?)
Vreau ca dorința mea să se îndeplinească.

Eu sînt unică și...
Suport metamorfoze...
Simt. Știu, voi avea mult de lucru.
Ating o stea îndepărtată.
Plîng după stelele care cad. apropiate.

Sînt unică și...
Înțeleg: viața acum e grea.
Spun ceea ce știu...
Încerc să mă ating de steaua muzicii
Nădăjduiesc...
Sînt unică.
Adoptată de puterea iubirii.

Eu.

Actorii de la teatrul „A. Mateevici” alături de colaboratorii teatrului „V. Apostol”

când nu o poți descifra până la capăt. Nimic mai frumos și înălțător decât Poezia lui Eminescu venerată de singurul teatru poetic cu numele „cântărețului” limbii române Alexe Mateevici. Până la urmă fiecare a plecat cu ceva: unii cu o repetare a textelor cunoscute,

"CRONOGRAF" LA SOROCA

Menționam anterior că în perioada arșițelor cumplite de vară acestui neam i s-au întâmplat multe rele: moartea lui Ștefan cel Mare și Sfânt (2 iulie, 1504); punerea în cămașă de forță a poetului Național Mihai Eminescu (28 iunie 1883), apoi moartea lui Eminescu (15 iunie 1889); tot în iunie, ziua de 28, peste 63 de ani, în 1940 a avut loc anexarea Basarabiei de către Imperiul Rus, și asta în urma războiului ajuns și pe plaiul nostru în 22 iunie al aceluiași an; drama mai recentă – plecarea în lumea celor drepti al poetului-martir Dumitru Matcovschi (26 iunie 2013)... mă tem să nu mai descopăr ceva dezastruos pentru acest pământ și mă grăbesc să punctez câteva acțiuni venite să deștepte, să sporească demnitatea acestui neam.

Desigur acțiunea deosebită rămâne votarea în parlamentul Republicii Moldova a Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană, chiar în ziua de 2 iulie, ziua Comemorării domnitorului Ștefan cel Mare. Iată un omagiu care nu se ascunde după cele câteva jerbe de flori aduse an de an la monumentele domnitorului și rostirile patetice ale celor care manifestă o activitate vădit antiromânească. La Soroca mai vibra în aer ecoul manifestărilor organizate cu prilejul comemorării domnitorului, demarate în ziua de duminică, 29 iunie, când teatrul „V.Apostol” întâmpina echipa „OWH studio” în frunte cu Virgil Mărgineanu. Echipa a adus „ecranul unde realitatea devine artă”. Acest slogan a fost și genericul Festivalului de film documentar „CRONOGRAF”, ediția a VIII-a, care s-a desfășurat la mijlocul lunii mai în capitală. Dl Mărgineanu, fiind și directorul festivalului, a spus în deschiderea evenimentului: „...am considerat că ceea ce se produce în metropole trebuie să ajungă și la periferie, or arta nu cunoaște periferii. Numărul mare de spectatori venit în sălile din Chișinău unde s-a proiectat filmul documentar, ne-a făcut să credem că vom atesta o prezență semnificativă în localitățile din republică. Mulțumim consiliul raional și administrației teatrului pentru receptivitate și sprijin...”

Timp de două zile (2-3 iulie) publicul sorocean avut posibilitatea să urmărească premiera filmului „Te iubesc: Doina și Ion”, realizat de regizoarea Leontina Vatamanu, „Masacrul inocenților”, regia regretatul V. Bucataru,

„Matei Vișniec – acasă” ș.a. De mult n-au mai ieșit sorocenii la miezul nopții dintr-o sală de cinema, uite, în aceste zile s-a întâmplat minunea. Cum aş putea să nu remarc și prezența echi-

pei TVR-Iași cu harnicul director de programe Violeta Gorgos, cea care descoperă noi și noi personalități cu „identitate basarabeană”. V.Gorgos este tânăra de altă dată care înopta în cetatea Soroca prin 1989-90 pentru a prinde imagini inedite când luna se legăna în apa Nistrului. Așa au ajuns în arhiva TVM multe materiale despre viața culturală a ținutului.

Odată cu desfășurarea acestui eveniment îmi sună în minte rostirea sonoră a primei învățătoare, care se străduia din răspuțeri să ne explice regula: „dacă schimbăm locul termenilor, suma nu se schimbă”. Adică, în cazul nostru „suma” ar fi produsul cultural, iar termenii - „spectatorii” și „ora spectacolului”. Când spectacolele au loc la oră matinală spectatorilor nu le convine că este prea devreme, când stabilim ora 18.00 (ora într-un fel acceptată în toate teatrele) ni se reproșează că nu reușesc să ajungă de la servicii acasă și iar la teatru în strai festiv, iar când am stabilit ca proiectarea filmelor să înceapă de la ora 19.00 s-a zis că e prea târziu. Eu cred că s-a întâmplat ceva cu ceasul interior al sufletelor noastre, bate cu regularitate numai la ora mesei și la cei flămânzi (pentru că nu prea au ce pune pe masă), și la cei sătui (le este greu să se ridice de la mesele copioase). Eu îi înțeleg și pe unii și pe alții, nu înțeleg numai de ce nu „lăsați copiii să vină” la izvoarele de cultură: teatru, muzee, case de cultură, biblioteci. Am scris „lăsați” ca să păstrez îndemnul biblic, dar voiam să scriu „trimiteți!” copiii acolo unde se învață lucruri care ajută susținerea examenilor la BAC și mai ales ajută comunitatea să crească oameni. Un exemplu demn de urmat este chiar biografia celor uniți într-o iubire... Cântecul și se numesc Diona și Ion-Aldea Teodorovici.

V.Mărgineanu în deschiderea serilor de film documentar

DELOC STRANIU

„...Se-ntâmplă lucruri stranii, aici, la noi acasă.
Si dacă se întâmplă, se-ntâmplă și atât!
Minciuna și-adevărul stau la aceeași masă,
beau din aceeași cupă si nimănui nu-i pasă,
păcatul poartă cruce cu lăntisor la gât...”

„Lucruri stranii”, D.Matcovschi

Cu aceste versuri și-a început recitalul Alexandru Dorogan la etapa RECITAL POETIC a Concursului de Creație al Tinerei Generații ARS ADOLESCENTI-NA. Concursul a avut loc la Biblioteca Publică OVIDIUS din capitală, în data de 7 iulie curent. Dacă e să credem celor relatate de dna Zina Izbaș, neobosit redactor în redacția pentru tineret, care toată viața a practicat „voluntariatul” în cadrul companiei, (altfel nu se poate numi munca titanică de descoperire (mai ales) de promovare a tinerilor ce ar trebui să ne conducă mâine țara) apoi, juriul a tras o linie pe lista concurenților sub numele lui Sandu. De acolo în jos s-au repartizat locurile. Astfel, conform deciziei unanime, a prestigiosului juriu, Premiul Mare al Institutului ”Frații Golescu”, București, România l-au împărțit Alexandru DOROGAN, elev la Liceul Teoretic ”Petru Rareș” din or.Soroca și Victoriei CLIMENCO, elevă la Liceul Teoretic ”Gheorghe Asachi” din Chișinău.(am-bii clasa a 12-a).

Teatrul „V.Apostol” împărtășește această bucurie cu părinții lui Sandu, administrația Liceului Teoretic „Petru Rareș”, cu profesoara de limbă si literatură română, Doamna Lucia Bunesu. Noi putem intui calea pe care a parcurs-o până la acest concurs, cu riscul de a vedea ceea ce dorim să vedem, (riscul permanent al învățătorului) de aceea l-am rugat pe Alexandru să ne spună ce crede el despre persoana proprie, dar și despre concurs.

“ O persoană foarte dragă sufletului, mi-a propus să-mi incerc puterile intr-un concurs de recital poetic acum câțiva ani. Fiind destul de mic pe atunci, dar plin de entuziasm și copleșit de ideea ca sunt cel mai bun in orice, mi-am dat acordul. Am învățat o poezie și... am primit una din primile lecții de viață, am înțeles că sunt un om simplu si am foarte mult de muncit. Eu, copilul, un pic arogant si îndrăgostit de sine, cum eram, am fost adus cu picioarele pe pământ. Succesul meu de atunci a rezumat în replica cuiva: „Glasul acesta va face multe, astăzi, însă, numai atât.” Mare lucru e o speranță, dar și mai mare e ambiția..

Au urmat încă două ediții la care m-am ales cu locurile 2 si 1, respectiv.

Și, în sfârșit, ziua de 7 iulie.. Am așteptat cu nerăbdare acest concurs. A fost ca un examen. Am rămas

Sandu Dorogan (în centru)

plăcut surprins când s-a dovedit că sunt unul dintre cei mai buni din sală, evident dintre concurenți.” Acesta a fost monologul lui Alexandru, dar am ținut să satisfac și curiozitatea mea și, sper, și a cititorului, astfel i-am adresat câteva întrebări:

- Ce ne poți spune despre juriu?

- Membrii juriului: Mariana Bahnaru, artistă a popului din RM, președinte; Adrian Ghicov, doctor in filologie; Ion Bors, poet; Alex Cârstea, reprezentantul Mișcării Civice ”Acțiunea 2012” și colega sa de activitate Elena Manoil.

M-a impresionat Domnul Ghicov. O persoană obiectivă, și-a expus din start punctul de vedere, competent și sincer. Și obiecțiile erau prezentate ca o critică constructivă, fapt apreciat de participanți.

- Vocea e un instrument sau un lucru esențial pentru un declamator?

- Cu siguranță e doar un instrument. Stofa intelectuală este obligatorie. A da încărcătură cuvântului este un talent și o muncă.

- În ce constă premiul?

- Desigur , premiul principal este lecția de viață. Posibilitatea de a înțelege unde trebuie să mai crești, de ce nu, să-ți faci prieteni noi cu interese similare.

Fiecărui participant i s-a înmănat diploma cu gradul meritat, o colecție de cărți. Premiul mare ne oferă și o excursie in România.

- Ce a însemnat înscrierea în grupul de tineri din cadrul studioului „Cortina” de pe lângă teatrul „V.Apostol”.

- O mare onoare. În primul rând, pentru că mi s-a oferit posibilitatea de a primi lecția artei teatrale, ea nu se aseamănă cu nici una din viața mea.

În al doilea rând, faptul că activez într-o trupă teatrală reală, mă face foarte fericit. A dăruii suflet spectatorului, este o activitate mai greu de înțeles pentru cei care sunt obișnuiți doar să primească. Chiar nu pot găsi cuvinte ca să-mi exprim starea, satisfacția pe care o am de fiecare dată când pășesc pragul teatrului, e una inedită. Deși, trebuie să recunosc, am înțeles că munca în teatru este una istovitoare și aproape de "voluntariat".

- Pe parcursul pregătirilor, la concurs, ce taine ale artei oratorice ai descoperit?

- Am învățat chiar foarte multe. Nu mă dau în detalii, dar în timpul pregătirilor, mi-ați oferit cu generozitate o lecție extraordinară.

Pe scena din s. Șestci, r-l Șoldănești, studioul „Cortina” cu spectacolul „Amintiri din copilărie”. (primul din dreapta Sandu Dorogan)

Sincere multumiri pentru efortul de a crește Oameni. Sper să nu vă dezamăgesc.

- Vise?

Aș vrea, să trăiesc clipa când voi merita aplauzele publicului pe care îl iubesc enorm.

- Succese pe potrivă talentului și efortului.

Deloc straniu că munca aduce roade, straniu mai rămâne faptul că nu știm să culegem roadele la timp, dar și mai important, să ne creștem consumatorul de înaltă cultură.

Dialog întreținut de P.Popa

Suzana DEDOV

PATRIE

Aici nu sunt lucruri străine,
O stea ți-i soră, celelalte
Sunt visele tale de mâine
De adevăr și de dreptate.

POETUL

Poetului D.Matcovschi

Frumos poet îndrăgostit.
Suflet țesut cu fire de aur,
Puterea-ți crește în cuvânt,
Ești pentru neam un meșter-faur.

Frumos poet îndrăgostit.
Cu fața răspândind lumină,
În pleată firele de-argint,
Reflectă rana din inimă.

Frumos poet îndrăgostit.
Cu sufletul de sărbătoare,
Din versul tău neprihănit,
Tot urcă „soarele cel mare”
Poet îndrăgostit...

PĂPUȘELE CARE VOR SĂ DEVINĂ OAMENI

Întâlnirea cu teatrul a însemnat întotdeauna o sărbătoare, dar pentru copii este chiar un miracol. Mai ales că și spectacolul "Fram, ursul polar" este unul care "dezgheață" sufletul Omului prins în ghețarii indiferenței, a lipsei de atitudine. Eu voi accentua încă și încă o dată importanța spectacolelor prezentate de trupele de peste Prut, când mă gândesc la rostirea cuvântului românesc și la familiarizarea copiilor soroceni cu poveștile lumii tălmăcite în grai românesc. Grație ICR-ului

și a efortului colegilor mei de teatru, a celor de la secția cultură, în persoana dlui Grigore Bucataru, șeful secției cultură, la Soroca au fost organizate două reprezentații ale teatrului pentru copii și tineret "Luceafărul" din Iași. Emoția a fost mare pentru că urma să fie prezent și dl Ioan Holban, important om de cultură, directorul acestui teatru. Păpușile impresionante au copleșit micii spectatori, care la rândul lor au aplaudat îndelung, în semn de apreciere a talentului trupei ieșene.

Această colaborare se alătură celei cu botoșeneni și în speranța timpurilor mai bune, obținând sprijinul din partea autorităților și a finanțatorilor de proiecte, pe viitor, ținem să realizăm un schimb de spectacole. Până atunci la mulțumesc celor care se îngrijesc de "păpușile care vor să devină oameni" și le doresc realizări frumoase. Ca să creez o imagine completă despre eveniment, inserez o confesiune a Dlui I.Holban, prezent pentru prima oară la Soroca.

O FRUMOASĂ METAFORĂ

De necrezut cât ne pot apropia o metaforă (sau o iluzie), un tur-neu teatral, un festival de teatru, un „pod de cărți și reviste“, organizat de Institutul Cultural „Mihai Eminescu“ din Chișinău, „păstorit“ de poetul de excelență Valeriu Matei. Fac parte din generația care a avut printre lecturile „suplimentare/ obligatorii“, în primele clase de școală, legendele (despre) și istoria lui Ștefan cel Mare și Sfint; au urmat alte lecturi, fiecare la timpul ei, istorie, filosofie, literatură, apoi, „vederile“, mărcile poștale, zei, morminte, cărturari – într-un cuvânt, o întreagă Papirosferă a românității sau, cum spune Grigore Vieru, a românimii. Totul regăsind, adăugând (stimulând?) o genă pe care o au toți europenii, dar, mai cu seamă, cei pe care jocul morții și al vieții i-a aruncat în această parte de lume. Am visat la Soro-ca, la Basarabia sau, cum zicea cineva, la România de Est, de când am început să citesc cărți. Un hîtru spunea că interpunerea cortinei de fier sau a gardului de sîrmă ghimpată între noi și lume, vreme de jumătate de secol, ne-a folosit: ne-a

stimulat imaginația, mai exact. Și nu are dreptate? Unele dintre cele mai frumoase „cărți de călătorii“ din literatura noastră contemporană au fost scrise de Mircea Horia Simionescu și Costache Olăreanu (Ulise și umbra și Fals manual de petrecere a călătoriei), imaginînd drumuri, orașe, istorie, cotidian, lume și iar lume, fără să fi călcat pe „acolo“. Iată acum încă un fel de a scrie proză, care își seacă resursele; locul închipuit poate fi chiar văzut, pipăit, contrapus „icoanei“. N-am făcut excepție de la această regulă, din păcate. Gîndul mi s-a intersectat adesea cu Soro-ca, iată, parte din patria lui Ștefan cel Mare și Sfint. Închizi ochii și vezi Orientul, dar nu cel cu miezul în Fanar, ci un altul, purificat, alăturînd ideea platoniciană și cucuta socratică pe coroana de spini a Ortodoxiei. Se vorbește despre o nouă conștiință europeană, în condițiile în care mulți văd încă valorile acesteia fixate în vestul continentului nostru; dar aceasta e vechea, artificiala Europă, creată în deceniul cinci al secolului trecut și supusă, vremelnice, aberațiilor unui raport politic

Ioan HOLBAN - directorul Teatrului „Luceafărul“, Iași. Doctor în științe umaniste. Scriitor, critic literar.

între „comunism“ și „capitalism“ (nu e aici locul pentru a explica ghilimelele ce încadrează cele două cuvinte). Noua conștiință europeană se va întoarce, nu mă îndoiesc, la esențele europene, începînd prin a recupera și reintegra ceea ce i-a lipsit, în fond, aproape jumătate de secol; printre aceste esențe, românitatea-românimea.

Pentru cei care nu au văzut încă, Soro-ca este ca o stațiune montană de aici sau Tîrgu-Neamț și Iași, la un loc. Adică: orașul vechi și cetatea, cu sutele de ani de istorie și vitrinele încă obosite ale magazinelor. Pentru cei care văd cu mintea, Soro-ca este istoria și legenda. Soro-ca e una dintre nostalgiile, metaforele, sentimentele, esențele noastre. Realitatea ei, astăzi? Într-o singură propoziție: a fi european înseamnă a fi român (cum a fi european va trebui să însemne și a fi sorocean). Soro-ca e ca o carte citită; iar o carte citită e ca o dragoste mistuitoare: îți intră în suflet, schimbă ceva esențial acolo, nu mai ești același, după ce vei fi închis-o.

Trupa teatrului „Luceafărul“, Iași

CORTINA — Teatrul „V. Apostol” IP,
or. Soroca, str. Independenței 73 „A”, Tel: (230) 23-009,
e-mail: veniaminapostol@gmail.com www.teatrulapostol.md
Coordonator — Petru Popa; Design, paginare — Eugeniu Popa

Spectacol de Crăciun la teatrul „V. Apostol”
Coperta 1: Casa în care s-a născut V. Apostol,
s. Dubna, r-l Soroca

*Cu președintele raionului V-Său în fața proiectului tehnic de reconstrucție
a teatrului a „V. Apostol”*

Violeta Gorgos, Petre Popa și Virgil Măglineanu în fața teatrului „V. Apostol”

„Nu se poate teatru fără școală.” M. Eminescu

CORTINA

